

**Byggnads verksamhetsberättelse,
hållbarhetsredovisning och
årsredovisning**

2018

Innehåll

Prioriterade mål.....	3
Förbundsordförande Johan Lindholm.....	4
Det här har Byggnads uppnått under året	
Medlemsutveckling.....	6
Kollektivavtalsbevakning.....	10
Utveckla förtroendemannaorganisationen..	12
Jämställdhet och mångfald, inkl. Näta	15
Unga Byggare.....	18
Viktiga påverkansarenor	
Byggnads i politiken.....	20
Granskning av branschen.....	22
Byggnads internationella arbete.....	24

Byggnads organisation

Byggnads demokratiska organisation.....	27
Byggnads regioner.....	28
Förbundsstyrelsen	29
Kongressen.....	30
Tidningen Byggnadsarbetaren.....	33
A-kassan.....	34
Hållbarhetsredovisning.....	35
Så här används Byggnads resurser	41
Årsredovisningar	43

Våra ledord:

STARK STOLT TRYGG

Framsidesbilden visar Lovisa Ekman som får hjälp av Martin Sundelin att ta på sig dykardräkten. Vid varje dyk är det en dykare och minst två personer ovanför ytan som sköter säkerheten. En anläggningsdykare är en byggnadsarbetare under vatten och ska vara bra på lite av varje. Byggnads organiserar knappt 80 olika yrkesgrupper. Det finns cirka 300 anläggningsdykare.

Prioriterade mål 2018

Byggnads prioriterade mål utgår från vårt styrdokument Mål och Vision 2022

Målen beskriver hur vi ska arbeta långsiktigt och strategiskt med åtta stora utmaningar för att nå vårt långsiktiga mål: att stärka byggnadsarbetarna i arbetslivet och i livets olika skeenden. På följande sidor i verksamhetsberättelsen beskriver vi hur vi arbetat med respektive mål under året, vad vi uppnått och vad vi inte alltid uppnått.

■ Medlemsutveckling

sidorna 6-9.

De mest grundläggande målen för oss är att bli fler medlemmar och att öka organisationsgraden.

■ Jämställdhet och mångfald

sidorna 15-17.

Med jämställdhet och mångfald skapar vi ett bättre arbetsklimat i byggbranschen.

■ Byggnads internationella arbete

sidorna 24-25.

Vi står inför stora globala utmaningar som kräver ett fackligt samarbete över gränserna.

■ Kollektivavtalsbevakning

sidorna 10-11.

Vi bevakar de kollektivavtalade rättigheterna och arbetsmiljön samt arbetar för reallöneförbättringar.

■ Unga Byggare

sidorna 18-19.

Ungdomarna är Byggnads framtid och en viktig resurs att ta vara på. Vi stärker det arbetet.

■ Utveckla förtroende-mannaorganisationen

sidorna 12-14.

Vi stärker arbetsplatsorganisationen, utvecklar förtroendeuppdrag och ger bra stöd och utbildning.

■ Byggnads i politiken

sidorna 20-21.

Vi engagerar oss i samhällsfrågor som är viktiga för medlemmarna.

**Byggnads
långsiktiga mål:
Att stärka byggnads-
arbetarna i arbetslivet
och i livets olika
skeenden.**

Byggnads i korthet

- Svenska Byggnadsarbetareförbundet, Byggnads, är ett fackförbund för arbetstagare inom avtalsområdena Bygg, VVS, Glas, Kyl, Ventilation, Plåt och Maskinentreprenad.
- Byggnads är LO:s fjärde största förbund och bildades 1889.
- Förbundet har över 100 000 medlemmar inom cirka 80 yrkeskategorier.
- Byggnads förtroendevalda har cirka 7 000 förtroendeuppdrag.
- Byggnads är organiserat i ett förbunds kontor och elva regioner, vilka i sin tur är indelade i 199 medlemskretsar. Alla medlemmar i förbundet ingår i någon medlemskrets.
- Byggnads uppgift är att organisera byggnadsarbetare och tillvarata medlemmarnas intressen på arbetsmarknaden och i övrigt verka för en samhällsutveckling på grundval av politisk, social och ekonomisk demokrati. Uppgiften utgår från den grundläggande synen om allas lika värde och rätt.
- Byggnads arbetar aktivt och brett med utbildning, information och opinionsbildning.

Vår styrka bygger trygghet

Det är slutet av maj och medlemmar från hela landet har samlats på kongress i Göteborg. Med stor entusiasm kliver både unga och mer erfarna byggnadsarbetare upp, en efter en, för att föra fram argument och synpunkter, som gör besluten ännu bättre. Det var fantastiskt att se och gör mig som Byggnads ordförande väldigt stolt.

Under Byggnads 17:e kongress fick de 156 ombuden, utsända av sina arbetskamrater, ta ställning till över 350 motioner och styrdokument. Vi prövade också ett nytt koncept: demokratitorg. En möjlighet att i mindre grupper diskutera och påverka Byggnads strategidokument Mål och Vision 2022. Kongressen fattade många viktiga beslut och genomförandet är redan i full gång.

Det är fantastiskt att se tillbaka på året som gått och allt viktigt arbete vi gjort tillsammans. Det är självklart svårt att lyfta fram allt bra som görs i våra elva regioner. Jag nöjer mig med att nämna några.

Mer inflytande åt förtroendevalda

Det regionala fackliga arbetet visade styrka även i år. Ett viktigt framsteg är att vi äntligen kommit igång med att ge våra fackligt förtroendevalda fullmakter. Nu får vi större muskler gentemot vår motpart och står stadigare i framtida förhandlingar.

Valrörelse med arbetsplatsbesök

2018 var också ett valår. Vi fokuserade på arbetsplatsbesök och träffade tusentals medlemmar under valrörelsen. Genom att träffa politiker från olika partier och delta i den politiska debatten har vi också fortsatt att utveckla våra arenor för politisk påverkan.

Vi blir fler i Byggnads

En prioriterad fråga har under flera år varit att få fler medlemmar och behålla dem vi har. Detta för att säkra den fackliga styrkan ett stort fackförbund behöver ha gentemot arbetsgivarna. I april rullade Byggnadsbussen iväg med uppgift att besöka små och medelstora bygg-

företag i hela landet. Och arbetet har givit resultat. Byggnads ökar för tredje året i rad och vi är idag LO:s fjärde största förbund.

Jämställdhet och psykosocial arbetsmiljö

Ett år efter #metoo och #sistaspikienkistan kan jag konstatera att vårt arbete med att förändra gamla strukturer är lika viktigt och att vi måste fortsätta en lång tid framöver. Under året har vår kampanj "Stoppa machokulturen" fokuserat på att våga prata om psykisk ohälsa. Ett oerhört viktigt ämne som, tack vare modiga medlemmar som trätt fram, fått bra genomslag i media.

Nya steg mot Ett Byggnads

Byggnads fackliga styrka är att verksamheten finns både regionalt och centralt. Byggnads regioner är den viktiga kontakten med arbetsplatserna, de fackligt förtroendevalda och medlemmarna. Här sker fackliga förhandlingar, mätning, organisering, arbetsmiljö och utbildning. Förbundskontoret är ett stöd för exempelvis centrala förhandlingar, avtalstolkning och politisk påverkan. Alla delar behövs och vi kompletterar varandra.

Under en tid har Byggnads elva regioner och förbunds kontor tillsammans tagit fram nya, gemensamma mål och arbets sätt. Årets verksamhetsberättelse – för hela Byggnads – är ännu ett steg mot "Ett Byggnads". Mot vårt mål att bli en ännu starkare, tydligare och mer professionell fackförening.

Jag vet hur mycket vi alla arbetar varje dag, för att Byggnads medlemmar ska få den bästa servicen och stödet – både på arbetsplatsen och på fritiden.

Jag vill rikta ett stort tack till alla medlemmar, förtroendevalda och anställda i Byggnads – ni är vardagens hjältar!

Det här har Byggnads uppnått under året

Fler
medlemmar
för tredje
året i rad

sid 6

Ett steg
för att minska
machokulturen
i branschen

sid 15

Byggnads
skapar ett
bättre arbetsliv
för fler i världen

sid 25

På bilden syns skyddsombudet
Annelie Edvardsson, Byggnads
Stockholm-Gotland

Tryggare arbetsplatser

med organiserade byggnadsarbetare

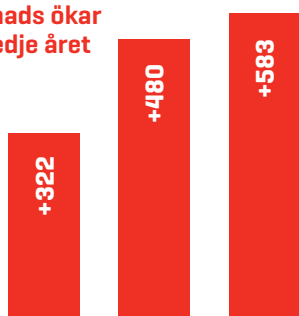
3 snabba!

Att representera en så stor del som möjligt av Sveriges byggnadsarbetare är avgörande för Byggnads framgång som facklig organisation. Organisering och medlemsvärvning var därför även under 2018 ett prioriterat mål. Under året initierades nya projekt för att öka medlemsantalet och befintliga verksamhetsområden utvecklades för att stärka medlemmarnas relation och ägandeskap i organisationen.

För tredje året i rad lämnade Byggnads årsskiftet med ett positivt medlemsresultat – de 102 730 byggnadsarbetare som valde att vara fackligt anslutna år 2018 utgjorde en ökning på 583 personer jämfört med 2017.

Under året gjorde vi flera viktiga insatser för medlemsutvecklingen. Dels för-

Byggnads ökar för tredje året i rad

bättrades arbetet med rutinerna kring in- och utträden i organisationen, dels gav det systematiska arbetet med att långsiktigt stärka de förtroendevaldas roll resultat. Den första medlemsvärvningsutbildningen genomfördes och fler är inplanerade under nästa år.

Vi höjde ambitionerna i arbetet med att visa facklig närvaro på arbetsplatserna. Företrädare för Byggnads genomförde under året 15 460 arbetsplatsbesök. Utöver de rent fackliga arbetsplatsbesöken pratade Byggnads försäkringsinformatörer med över 18 000 personer om våra medlems- och avtalsförsäkringar. Det är genom möten och samtal med medlemmarna på arbetsplatserna vi kommer vidare med det fackliga arbetet, löser problem och ser lösningar.

Byggnads har under året jobbat mer med personlig kontakt och samtal. På det viset har vi lyckats värva över 600 medlemmar. Vi ser speciellt att unga och utländska medlemmar är lättare att värva över telefon än på fält.

LEIF HOLMGREN
Medlemsvärvare, Byggnads förbunds kontor

Vilken information ger du när du ringer upp?

– Jag ger kort enkel information om facket. Och sedan lyssnar jag och låter personen i andra änden få prata av sig. Sedan skickar jag ut lite informationsmaterial.

Nysvenskar och utstationerade är svårare att värva till facket. Varför?

– Det är inte svårare, det tar bara lite längre tid vid själva inskrivandet, bland annat på grund av språksvårigheter och att det är nytt för många att vara med i ett fackförbund.

En stor andel utländska arbetare är inte medlemmar än, hur påverkar det branschen?

– Det skapar en lägre organisationsgrad och på så vis en svagare fackförening. Den långsiktiga effekten är en otryggare bransch med sämre villkor. Ingen ska behöva dö på jobbet.

”Som medlem i vår förening kan du vara med och göra det bättre för dig och din familj”

Martin Hallingström,
Byggnads Skåne

Fackliga milstolpar i Byggnads

1889

Grunden till Byggnads bildas.

1898

LO bildas.

1918

Allmän och lika rösträtt för både män och kvinnor röstas igenom i riksdagen.

1919

Åttatimmarsdagen röstas igenom i riksdagen.

1928

Lagen om kollektivavtal antas.

1938

Saltsjöbadsavtalet mellan LO och SAF tecknas.

1951

Tre veckors semester införs.

1955

Allmän sjukförsäkring för alla.

Byggnadsbussen åkte runt i hela landet och träffade byggnadsarbetare.

Byggnadsbussen – på väg ut till arbetsplatserna

Utöver alla de arbetsplatsbesök som Byggnadsanställda och förtroendevalda genomfört inom ramen för vårt ordinarie uppdrag, rullade Byggnadsbussen under året genom landet i syfte att genomföra arbetsplatsbesök och föra fackliga samtal ute på våra medlemmars arbetsplatser. Byggnadsbussen var bemannad av tre yrkesarbetande medlemmar. Deras huvudsakliga arbetsuppgift var att träffa såväl medlemmar som icke-medlemmar för att prata om styrkan i att vara fackligt ansluten. Medlemmarna fick också information om sina försäkringar. Radioreklam bidrog till att informera om att Byggnadsbussen var på väg.

Siffror Byggnadsbussen:

1 357 arbetsplatsbesök

”Alla möten har varit positiva. Medlemmarna har varit glada över att få besök och vi har genomfört tusentals samtal om fackliga frågor, medlemskap och läget ute på arbetsplatserna. Många av dem jobbar dessutom på företag och arbetsplatser där det traditionellt sett varit rätt låg facklig närvaro, så de besöken har varit värdefulla för att stärka deras relation till sitt fackförbund”

Linn Svansbo, projektledare för Byggnadsbussen

7 057 samtal

”Med ett sådant här projekt ser man vikten av att vi är ute på arbetsplatserna. Det ser lite olika ut i landet. Vi är alla av samma skrot och korn, men har lite olika förutsättningar att verka beroende på geografiskt läge. Jag tror att ska man göra det här projektet igen behöver det ske mer i samverkan med regionen.”

Thomas Rolén, ordförande Byggnads Västerbotten

Källor: www.lo.se, www.byggnads.se, sv.wikipedia.org

1960 Särskilda kvinnolönerna avskaffas.

1971 40 timmars arbetsvecka införs.

1974 LAS, Lagen om anställningsskydd samt föräldraledigheten i sin nuvarande form, antas.

1977 MBL, Lagen om medbestämmande, införs.

2007 Europadomstolen dömer till fackets nackdel i den så kallade Vaxholmskonflikten.

2010 Lex Laval, det rättsliga efterspelet till Vaxholmskonflikten införs. Facken kan endast kräva att de svenska minimikraven uppfylls.

2017 Lex Laval rivs upp. Facket kan nu alltid kräva ett svenskt kollektivavtal av arbetsgivare med utstationerade anställda.

Medlemscentret arbetar aktivt med rådgivning

Medlemscentret Byggnads NU:s kärnverksamhet är facklig rådgivning via telefon och mejl. Ambitionen är att hjälpa och vägleda medlemmar i frågor som rör kollektivavtalet och andra frågor relaterade till arbetsplatsen.

Målsättningen är att kunna ge service med en kvalificerad återkoppling till personer som vill komma i kontakt med organisationen även under tider som vi normalt inte har öppet.

”Sedan mitten av 2018 arbetar Byggnads NU med utåtriktad medlemsvärvning”

Verksamheten utökades under året med tre nya medarbetare och med fler uppgifter. Centret erbjuder nu regionerna att vara behjälpliga med utträdessamtal samt att kontakta medlemmar som riskerar utslutning på grund av bristande betalning.

Centret ringer upp oorganiserade för att informera om facket. Utfallet var positivt och genererade många nya medlemmar till förbundet.

Totalt hade vi cirka 50 ärenden som skickades till regionerna för vidare handläggning. Det är omkring en procent av de totala kontakterna under året.

Antalet anslutna regioner uppgick vid årsskiftet till fem stycken; Skåne, Mälardalen, Stockholm-Gotland, Väst samt Småland-Blekinge. Medlemscentret handlägger också inträdesadministrationen åt Byggnads Stockholm-Gotland sedan oktober 2018.

Byggnads NU 2018

42 200

kontakter totalt
(37 000 telefon och
5 200 mail)

1 500

värvade medlemmar

220

förhindrade utträden

”Byggnads kan guida dig till vilka som är seriösa och oseriösa arbetsgivare”

Matilda Klingner Danielsson, plåtslagare,
Byggnads Stockholm-Gotland

Jag blev medlem för att kunna vara med och påverka för mig och mina kollegor i branschen.

Stephanie Ohlsson,
träarbetare, Byggnads Väst

”Snacket går om en dyr medlemsavgift, men det handlar om okunskap om vad som ingår, så har det även varit för mig. När man väl sitter i klistret är facket en trygghet, man får hjälp”

Hans Linna,
träarbetare, Byggnads
Stockholm-Gotland

Äntligen – billigare att vara med i facket!

Från den 1 juli 2018 blev det billigare att vara med i facket. Regeringen beslutade att medlemmar får rätt att dra av motsvarande 25 procent av medlemsavgiften i form av sänkt skatt vid nästa deklaration. Ett efterlängt beslut.

Läs mer på www.byggnads.se/ skattereduktion

Det hölls Byggtugg-möten med medlemmar på många håll i landet.

Byggtugg – på plats hos medlemmarna

I år valde Byggnads ordföranden Johan Lindholm och ledningar i Byggnads Öst, Norrbotten, Skåne, Småland-Blekinge, Stockholm-Gotland och Västerbotten, att åka ut och prata fackliga frågor med medlemmarna i stället för att åka till Almedalen. Vi kallar projektet Byggtugg.

Vi genomförde fem dagar med uppskattade besök ute på arbetsplatser. Den ena dagen i Kalmar hade vi samlat till ett gemensamt arbetsplatsmöte med fyra arbetsplatser och bjöd på grillad hamburgare till lunch. Där träffade vi mellan 70-80 byggnadsarbetare.

Hans Reutersköld,
pressekreterare Byggnads

Målet för veckan var att möta så många byggnadsarbetare som möjligt och prata om fackliga frågor och ta emot synpunkter.

Vi pratade bland annat om: Pensionsåldern, entreprenörslagen, strejk-uppgörelsen, kongressen, tvisten om ackordsunderlag, bostadspolitik, lönesystemet och inflytandet det ger, medlemskapet, avtalen, försäkringar, arbetsmiljön, yrkesspecifika frågor och valet förstås.

Under Byggtugg besökte vi bland annat det stora kartongfabriksbygget på Gruvön i Grums, Sveriges största byggarbetsplats med över 1 200 byggnadsarbetare som arbetar samtidigt.

BYGGNADS ÖST

Lyckad skolinformation bär frukt

I Byggnads Öst nådde man sitt värvarmål för 2018, mycket tack vare lyckad skolinformation och ett bra helhetstänk i regionen.

Vi arbetar för en organisation där medlem varvar medlem.

Magnus Cato,
ordförande Byggnads Öst

Byggnads Öst nådde sitt mål att värva 2 015 medlemmar under 2018, vilket medförde en total ökning på 306 medlemmar under året. Den lokala ungdomsgruppen som sköter skolinformationen, var en bidragande faktor till målet nåddes. Magnus Cato, ordförande i Byggnads Öst, menar dock att det var ett bra helhetstänk som gjorde skillnad.

– Självklart arbetar våra anställda ombudsmän i regionen med att organisera. Men de är på en arbetsplats under en kort tid. En medlem som går där varje dag har lättare att bearbeta sina arbetskamrater hela tiden. Det är betydligt mer framgångsrikt.

Det här har Byggnads uppnått

- + Vi blev fler medlemmar för tredje året i följd och är nu 102 730.
- + Vi besökte, genom projekt som Byggnadsbussen och Byggtugg, fler byggarbetsplatser under ett år än tidigare.

Fortsatt utmaning

- Arbeta för att öka organiseringsgraden är fortsatt ett prioriterat mål. Visionen är att vi år 2022 ska organisera 75 procent av branschens byggnadsarbetare.

Vi kräver rättvisa löner, trygga anställningar och en säker arbetsmiljö

En av Byggnads viktigaste och mest prioriterade frågor är att teckna nya kollektivavtal. Kollektivavtalen garanterar och ökar förutsättningarna för ett långt och hållbart arbetsliv för medlemmarna, både utifrån ett psykosocialt och ekonomiskt perspektiv. Lika viktigt är att bevaka efterlevnaden av och förbättra reglerna i redan ingångna avtal. Under 2018 tecknades 1 067 nya avtal. Föregående år var motsvarande siffra 1 185.

1 067
nya avtal tecknades
under 2018

3 snabba!

DENNIS HENNINGSSON
Ombudsman, Byggnads
förbundscentrum

”Viktigt att vi bevakar kollektivavtalen”

Hur många kollektivavtal och hängavtal har Byggnads tecknat i år?

– Vi har tecknat 1 067 hängavtal. Målet var att teckna omkring 1 500 i år. Det var ett högt satt mål. En viktig del är att Byggnads samtidigt måste bevaka befintliga avtal, så att inte arbetsgivare bryter mot dem.

Du är med och driver cirka 20 ärenden om året. Hur känns det när du lyckas hjälpa en medlem?

– Det känns alltid bra. Just nu håller vi i ett domstolsfall på att hjälpa en medlem som inte fick fortsätta sin anställning. Han blev erbjuden att jobba svart, tackade nej och fick sparken. Nu får han hjälp med ersättning. Det är inget han hade klarat på egen hand.

Varför är det viktigt att välja en arbetsgivare som tecknat kollektivavtal?

– Kollektivavtal är den svenska modellen, och den är extra viktig nu när vi har så många utländska företag. Det är en trygghetsfaktor och visar att arbetsgivaren är seriös. Arbetsgivaren är bunden att följa avtalet.

Kim Söderström skakar hand med Peter Hultqvist, ordförande i Dalarnas partidistrikt tillika försvarsminister.

Byggnads arbetar sedan en längre tid för att kollektivavtal alltid ska gälla vid offentlig upphandling. Genom den ordning och reda som avtalet skapar på svensk arbetsmarknad bygger vi vårt samhälle, med gemensamma skattemedel, på ett schysst och hållbart sätt.

Bakgrunden är att Byggnads och Socialdemokraterna tror på konkurrens och ser att det under den fortsatta byggboomen behövs arbetskraft från andra länder. Men vi vill att svenska och utländska företag konkurrerar genom kvalitet, inte med låga löner.

Handslaget kom till genom att Byggnads GävleDala arbetade med att utbilda och påverka lokala politiker på kommun- och landstings/regionnivå.

BYGGNADS GÄVLEDALA

Målet är att kollektivavtal ska gälla vid alla offentliga upphandlingar

Det ledde till att Socialdemokraternas ordförande i distriktet kontaktade regionordförande med en önskan om ett handslag, det vill säga ett avtal.

Framgången har spridit sig till många andra partidistrikt i Sverige.

Målet är att kollektivavtal ska gälla vid alla offentliga upphandlingar. Vi har i och med ”Handslagen” fått en unik väg in till makthavarna och den ska vi vårda, säger Kim Söderström, ordförande i Byggnads GävleDala.

Offentliga upphandlingar ska:

- Bidra till ordning och reda på arbetsmarknaden.
- Värna kvalitet och trygghet för löntagare.
- Utmana idén om att lägst pris är bäst.

Lonel Raducanu fick hjälp av Byggnads att få ut all sin lön.

BYGGNADS VÄST

”Om inte Byggnads är med är det risk att människor blir lurade”

När Lonel Raducanu sa upp sig för att byta jobb fick han inte ut all övertid, slutlön och semesterersättning. Tack vare sitt medlemskap i Byggnads fick han hjälp att få ut de 25 000 kronor som företaget var skyldiga honom.

Lonel Raducanu, 46 år, har lång erfarenhet som byggnadsarbetare. Han har arbetat i Sverige sedan 2011. De senaste fyra åren har han varit håltagare. Han gick med i Byggnads direkt eftersom en kompis från Rumänien tipsade honom.

I september valde han att byta företag. När han sa upp sig fick han problem med att få ut den lön hans gamla företag var skyldig honom.

Han kom i kontakt med ombudsmannen Jan Nyqvist på Byggnads Väst. De satte sig med arbetsgivaren och kom överens. All lön ska betalas ut.

– Det är viktigt att vi står upp för den svenska modellen med ordning och reda. Nu gick det snabbt att komma överens, men om inte Byggnads är med är det risk att människor blir lurade, säger Jan Nyqvist.

Twister och förhandlingar

Varje år hanterar Byggnads, som en del i arbetet med att bevaka efterlevnaden av gällande kollektivavtal, en mängd tvister och förhandlingar. En av dessa gällde en konflikt mellan Byggnads och byggföretaget PEAB som uppstod sommaren 2016 och som i år ledde fram till en lyckad förlikning.

Tvisten gällde vilken löneform som skulle tillämpas på Östrands pappersfabrik i Timrå. Under förhandlingen valde PEAB att avsluta 14 provanställningar för Byggnads medlemmar, vilket var ett brott mot kollektivavtalets regler. Byggnads MellanNorrland kallade till lokal förhandling i frågan men de lokala parterna lyckades inte nå en överenskommelse. Regionen begärde central handläggning.

Även den centrala förhandlingen avslutades i oenighet vilket ledde till att Byggnads lämnade in en stämningsansökan mot PEAB till arbetsdomstolen (AD).

Under sommaren 2018, innan ärendet kommit upp för handläggning i AD, lyckades parterna träffa en förlikning. PEAB utbetalade en förlikningsersättning till de berörda medlemmarna och en överenskommelse träffades om hantering vid ingående och avslutande av provanställningar i PEAB.

Det här har Byggnads uppnått

- +** Vi tecknade drygt 1 000 nya avtal med arbetsgivare under året, trots att det inte var något avtalsår.
- +** Genom projektet Handslaget kom vi närmare målet att all offentlig upphandling ska värna kvalitet och trygghet för löntagarna.
- +** Vi hanterade 2 699 tvisteärenden under året som en del i arbetet med att bevaka efterlevnaden av gällande kollektivavtal.

Byggnads ger mer ansvar åt förtroendevalda

De medlemmar som åtagit sig ett förtroendeuppdrag på sin arbetsplats är ryggraden i den fackliga verksamheten. Det är de som syns och bär det fackliga budskapet bland sina kollegor. Det är en av Byggnads främsta uppgifter att stärka och stötta dem i det arbetet. Vi har under de senaste åren fokuserat extra mycket på att utse förtroendevalda i små och medelstora företag där vi tidigare nästan helt saknat facklig representation.

1 579

förtroendevalda i små och medelstora företag

193

nya förtroendevalda i små och medelstora företag

Fullmakter flyttar förhandlingsmandatet till arbetsplatserna

Byggnads har delat ut 47 fullmakter till förtroendevalda runt om i landet. En fullmakt är ett sätt att förflytta delar av det fackliga förhandlingsmandatet, från Byggnads regionkontor till den som fått förtroendet av sina arbetskamrater att föra deras talan lokalt på arbetsplatsen.

För att underlätta fullmaktsförfarandet har flera förtroendevalda genomgått utbildning inom såväl samverkan som förhandlingsteknik. Centralt har Byggnads arbetat med att samordna och kvalitets-säkra arbetet i hela organisationen. Målet för 2018 var att dela ut 150 fullmakter. Det är en bit kvar innan målet nås.

Facebookinlägg på Skyddsombudets dag.

”Vi har kommit igång bra med arbetet även om vi inte nått målet. Regionerna har arbetat fram en plan och jag är övertygad om att vi under 2019 kommer att nå våra uppsatta mål!”

Per Jansson, ombudsman, Byggnads förbunds kontor

Att delegera mandat handlar i grunden om att förtroendevalda tar över vissa arbetsuppgifter som idag hanteras av ombudsmän. Det stärker den förtroendevaldas roll och ger ombudsmannen mer tid för andra fackliga frågor. Så stärker vi det fackliga arbetet på företagen.

Hjältar i vardagen

3 620 (3 412 förra året) lokala skyddsombud deltog dagligen under året i arbetet med att förbättra sina arbetskamraters arbetsmiljö. Byggnads hade även 115 (108) regionala skyddsombud (RSO) i verksamheten som under året besökte arbetsplatser. RSO har till huvuduppdrag att aktivera det lokala arbetsmiljöarbetet där det saknas skyddsombud, de ska även rekrytera nya skyddsombud och introducera dem i uppdraget.

3 snabba!

ERIK ENGLUND
Snickare, lagbas, Byggnads MellanNorrland

Vad har du fått fullmakt för och hur går det?

– Jag tycker att det fungerar bra, som förväntat. Jag förhandlar prestationslön. Jag har en bra relation med förhandlaren i företaget. Vi har varit överens hittills, det kanske är för att det är goda tider nu.

Hur många timmar lägger du på det här arbetet i veckan/månaden?

– Jag sitter med på avstämningar, lägger kanske 2-3 timmar i veckan på det här. Jag blev tillfrågad av regionen. Jag har mer eller mindre gjort det här jobbet i 20 år. Skillnaden nu är att jag har papper på att det är min uppgift och det känns bra.

Tanken med fullmakt är att stärka det fackliga arbetet på arbetsplatsen. Vad tycker du om det?

– Eftersom jag tar alla lönefrågor behöver inte ombudsmännen åka ut på samma sätt och kan ägna tid åt andra viktiga frågor, det tycker jag är bra. Vi har utsett en till lagbas i företaget som ska få fullmakt. Han kommer att gå bredvid mig ett tag.

Byggnads försäkringar får toppbetyg bland medlemmar

Försäkringsverksamheten är en otroligt viktig del av organisationens verksamhet och vi vet att den utgör en av de viktigare delarna av medlemskapet.

Den senaste medlemsundersökningen visade att den dagliga försäkringshandläggningen och stöd när det händer något på jobbet, får högst betyg bland våra medlemmar.

En nyhet bland våra medlemsförsäkringar är juristförsäkringen som kongressen röstade igenom i år. Den ger medlemmar rätt till bland annat juridisk rådgivning i frågor som rör till exempel familjerätt och arbetsrätt.

Under 2018 fick närmare 20 000 personer information från Byggnads försäkringsinformatörer om sina avtals- och medlemsförsäkringar

67 miljoner till medlemmarna

Medlemmarna fick under 2018 ut över 67 miljoner kronor i försäkringsersättningar. Siffran omfattar alla de försäkringar som Byggnads medlemmar har via Folksam, exempelvis sjuk- och efterlevandeförsäkring, medlemsolycksfall, hemförsäkring, gruppliv, medlemsbarn och seniorförsäkring.

Intensivt studieår

Totalt genomfördes 25 centrala utbildningar, en ökning med 44 procent jämfört med 2017. I våra regioner genomfördes 377 utbildningar.

Fler personer anmälde sig till kurserna och ingen utbildning behövde ställas in på grund av för få deltagare.

BYGGNADS ÖST

”Utan utbildning faller den fackliga idén”

Niklas Landstedt är utbildningsansvarig i Byggnads Öst. Regionen satsar starkt på att en tillräckligt hög andel medlemmar ute på arbetsplatserna ska förstå den fackliga idén.

– Målsättningen är att vi varje år ska utbilda cirka två procent av vår medlemskår i någon typ av grundläggande facklig utbildning, så som Påfarten, någon av våra medlemsutbildningar eller LO Ung-utbildningarna. Vi har en aktiv ungdomsgrupp i regionen som är ett stort stöd. Den är väldigt aktiv i rekryteringen till utbildningar bland våra yngre medlemmar, konstaterar Niklas.

Regionen satsar starkt på att ha en tillräckligt hög andel medlemmar ute på arbetsplatserna som förstår den fackliga idén. Syftet med detta har varit att vi ska ha en fackligt medveten arbetskamrat

Byggnads erbjuder en mängd utbildningar.

som varje dag kan ta diskussionen om medlemskapets värde med sina arbetskamrater ute på arbetsplatsen. Det är oerhört mycket viktigare för att bibehålla en hög organisationsgrad än en ombudsman som kommer ut en gång om året till boden på en fikarast.

Med utbildade medvetna medlemmar får vi en stark organisation.

Niklas Landstedt,
Byggnads Öst

BYGGNADS STOCKHOLM-GOTLAND

Marcus är "facket" på Gotland

Ombudsmannen Marcus Johansson kan lite om allt möjligt.

Marcus Johansson är ensam ombudsman på Gotland med cirka 750 medlemmar. Det är nog få som har ett mer varierande jobb än vad han har – han är "facket" på Gotland.

– Det är 80 procent glada minner när jag kommer till en byggarbetsplats. Jag kan lite om allt. Men behövs mer kunskap slår jag en signal till regionens experter i Solna, säger Marcus.

Marcus största utmaning är att få tiden att räcka till. Han jobbar med det mesta, som utbildningar, medbestämmande- och lärlingsfrågor, prestationslöner och som regionalt skyddsombud, RSO. Ofta blir det ett arbetsplatsbesök på morgonen innan kontoret.

– Jag måste ställa om i huvudet hela tiden. Det är svårt ibland, men jag är väldigt glad över mina varierande arbetsuppgifter. Mina dagar blir sällan som jag planerat – jag tar ett telefonsamtal och sedan måste jag åtgärda just det istället. Men det är jättekul.

Det har varit ett positivt år för byggnadsarbetare på Gotland, med gott om jobb. Under hösten hade Marcus Johansson hjälp av Felix Jonsson som projektanställd RSO. Det gav Marcus mer tid att träffa medlemmar och värva nya ute på arbetsplatserna.

Det här har Byggnads uppnått

- +** Totalt utsågs 193 förtroendevalda i små och medelstora företag.
- +** Vi delade ut 47 nya fullmakter till förtroendevalda.
- +** Medlemmarna fick under 2018 ut över 67 miljoner kronor i försäkringsersättningar.
- +** Fler utbildningar med fler deltagande medlemmar genomfördes under året.

Fortsatt utmaning

- Vi nådde inte vårt mål att dela ut 150 nya fullmakter. Med de nya rutiner som byggts upp räknar vi med att nå målet nästa verksamhetsår.

Byggbranschen ska vara en bransch för alla

Byggnads arbetar sedan kongressen 2014 långsiktigt och på flera plan för att göra byggbranschen mer jämställd. Det är ett arbete som vi som arbetstagarorganisation måste göra tillsammans med arbetsgivarorganisationerna.

Om fler kan känna stöd av sina kamrater istället för att vara tvungna att ställa upp på någon gammaldags mansroll, har vi nått långt.

Johan Lindholm,
Byggnads förbundsordförande

3 snabba!

CHARLIE KLANG

Studerar genusvetenskap på Lunds universitet och har intervjuat alla på förbundets avtalsenhet, 15 personer, om hur de upplever Byggnads arbete med jämställdhet.

Varför har du just valt Byggnads?

– Byggnads har höga ambitioner om att driva jämställdhetsarbete ute på arbetsplatserna.

Lever Byggnads som vi lär?

– Nej. Rapporten kom fram till att det fortfarande finns en machokultur internt som inte tas tag i ordentligt. Det beror inte på ointresse utan det finns ett stort intresse av att diskutera. Men det pratas för lite om problemet och det är en omedveten jargong.

Vad är ditt tips till Byggnads?

– Först måste ni bekräfta det som ett problem, sedan föra samtal.

Stoppa machokulturen

Projektet Stoppa machokulturen handlar om att synliggöra och arbeta med bland annat de sexistiska jargonger som påverkar både män och kvinnor på ett negativt sätt. Nu ser vi hur branschen sakta men säkert förändras. Antalet kvinnor ökar i såväl Byggnads medlemsregister som på yrkesutbildningarna.

Parallellt med den kommunikativa offensiven vi gjort i och med Stoppa machokulturen arbetar vi med att stärka kompetensen kring jämställdhet hos våra anställda och förtroendevalda.

Deltagare från hela Byggnads organisation genomgick en likabehandlings-

I år fokuserade Stoppa machokulturen

bland annat på psykisk ohälsa. Cirka 15 procent av svenska män och 25 procent av svenska kvinnor har perioder av psykisk ohälsa som t ex oro eller ångest. Det är nästan 1,4 miljoner. Det är kollegor och kamrater som behöver en tillåtande atmosfär i byggbodas och lunchrum.

utbildning under året och ytterligare tillfällen är inplanerade under nästa år.

Viktiga kommunikationsinsatser under året var Du kan-kampanjen samt uppdateringen av Stoppamacho.nu.

Jens vågar prata psykisk ohälsa

Du har blivit Byggnads ansikte utåt när det gäller att prata psykisk ohälsa på byggarbetsplatserna och under Byggnads kongress var du uppe och försvarade motionen. Varför?

– Jag tror att det finns många andra byggnadsarbetare som mår likadant som jag. Men detta är en macho-bransch och ingen vill verka klen. Man är rädd att det ska slå tillbaka, säger han.

Anläggningsarbetaren Jens Rundlöf vill få kollegor och chefer att prata om psykisk ohälsa. Efter Jens berättelse gick flera av Byggnads medlemmar ut i media och pratade om det tabubelagda ämnet och Byggnads fick stort genomslag i massmedia.

– Kan det hjälpa någon annan att få hjälp är det värt allt.

PSYKISK OHÄLSA VÄXER I MACHOKULTUREN

Av Sveriges Radio | 19 oktober 2014 kl. 10:30

Trots att psykisk ohälsa drabbar många är det förknippat med skam – inte minst i byggbranschen. Att stoppa machokulturen är nödvändigt för att skapa förändring.

Byggnads har tillsammans med Stoppamacho sedan 2014 drivit kampanjen Stoppa Machokulturen. Vi har sett oss för att skapa en byggbransch för alla. Alla ska få prata och beröra sig vårderna. Det handlar om att förändra samhällets syn på att för oss kvinnor varit ett kliv på vägen.

1 min 58 s

1 min 58 s

1 min 58 s

Byggnads fick ett stort genomslag i media när vi pratade psykisk ohälsa på våra byggarbetsplatser.

HUR KAN DU STOPPA MACHOKULTUREN?

Välj dag har du makt att förbättra vår bransch. En som har bestämt sig för anläggningsarbetaren Jens Rundlöf. Att våga prata om sina depressioner är hans sätt att göra skillnad. Hur vil du bidra?

BYGG
cheferna
BYGGNADS

Medlemmen Jens Rundlöf från Byggnads Småland-Blekinge.

En byggbransch för alla

EU-projektet som digitaliserar och jämställdhetsatsar

En byggbransch för alla är ett kompetensutvecklingsprojekt som finansieras av Europeiska socialfonden och drivs av Byggnads tillsammans med 40 små och medelstora företag i Stockholms län. Projektet pågår mellan 2017 och 2021.

Många små och medelstora företag inom byggbranschen ligger efter vad gäller kompetensutveckling, digitalisering, jämställdhet och mångfald. Det är en konkurrensnackdel som projektet hoppas kunna vända.

Christer Carlsson, projektledare
En byggbransch för alla

Byggbranschen är bland de sämsta när det gäller könsfördelning och ligger efter när det gäller digitalisering. Inte minst gäller det små och medelstora företag. Det vill projektet ändra på. Kompetensutvecklingen gäller alla på de medverkande företagen, chefer såväl som anställda. En utmaning i byggboomstider har varit att få företagen att komma till workshops eller svara på enkäter. Det har istället krävts fotarbete genom besök på företagen.

120 utbildningsplatser skapades.

Bland annat ett digitaliseringsseminarium.

12 företag träffades för coaching eller utbildning i jämställdhet, lika-behandling och icke diskriminering.

Checklista för inkluderande möten och seminarier togs fram i projektets regi.

PRIDE – en självklarhet för Byggnads

Att delta i Pride-firandet och manifesteras alla arbetares rätt att älska vem de vill, är en självklarhet.

Förutom att det är viktigt att visa sin solidaritet med HBTQ-rörelsens kamp, är det dessutom en grundläggande facklig fråga när det gäller att få vara sig själv på jobbet. Sedan flera år är Prideveckan i Stockholm gemensamt arrangerad av LO. Byggnadsbussen var en del av det stora LO-ekipaget.

Johan Lindholm tågade tillsammans med medlemmar.

Ett år har gått sedan #metoo och #sistaspikenikistan, uppropet från kvinnliga byggnadsarbetare som vittnade om trakasserier och kränkningar i byggbranschen.

– Det togs på allvar för ett år sedan, men nu skämtas det bort med attityder som ”Så har vi väl alltid hållit på och det har väl inte skadat någon”. Det handlar om allas lika värde. Det är viktigt att alla som valt byggbranschen blir accepterade, kommenterar Paulina Johansson, ombudsman för Byggnads GävleDala och manar till att fortsätta ta diskussionen.

Nubyggare – samverkan för ökad mångfald

Den svenska byggbranschen har länge haft stor brist på byggare. Vi står även inför tre stora demografiska utmaningar de närmsta tio åren; 50-talisterna går i pension, barnkullarna runt millennieskiftet är små och byggt utbildningarna har allt färre sökande. Samtidigt har vi stora grupper som står utanför arbetsmarknaden och som gärna vill in.

För att förebygga en framtida, ökande kompetensbrist, behöver vi göra arbetet i dag. Därför bestämde sig Byggnads, Sveriges Byggindustrier (BI), Maskinentreprenörerna (ME) och Seko för att samverka för att framtidssäkra tillgången till kompetent arbetskraft.

Parterna har skrivit avtal om två subventionerade nya anställningsformer; *Yrkesintroduktionsanställning* (YA-anställning) och *Yrkesorienteringspraktik* (YO-praktik). Samverkande organisationer är utöver parterna: BYN, Galaxen Bygg, RAB-grupper och Arbetsförmedlingen.

Under 2018 utvecklades den språkstödande byggappen, vi tog fram en rekryteringsfilm och en webbplats, samt deltog på informationsträffar i hela landet.

Läs mer på nubyggare.com

Andelen kvinnliga medlemmar ökar något i Byggnads för varje år som går. Arbetet att göra branschen och förbundet mer jämställt har bara börjat, men det går åt rätt håll. 2018 ökade andelen kvinnliga medlemmar från 1,3 till 1,5 procent. De kvinnliga medlemmarna är generellt också nöjda med sitt medlemskap. Bland annat för att Näta gör ett fantastiskt jobb för att stärka, stötta och organisera kvinnor i byggbranschen.

Näta: Viktigt nätverk som stöttar medlemmar

Isabelle Lundberg är platsättare i Piteå och aktiv i Byggnads kvinnliga nätverk i Norrbotten samt engagerad i Nätas styrgrupp.

– Vore det inte för Näta vet jag inte om jag skulle vara kvar i branschen. Det säger många, konstaterar Isabelle.

Bland de viktigaste frågorna för Näta är att få igång nätverk i alla regioner, menar hon. I Norrbotten är engagemanget starkt, liksom i GävleDala. Byggnads Väst har till och från haft aktiva kvinnliga nätverk. I region Stockholm-Gotland finns för närvarande inget aktivt nätverk, men det är på gång. Aktiva nätverk och deltagare i alla regioner är en förutsättning för att få en mer demokratisk struktur. De jämställdhetsansvariga i varje region har, menar Isabelle, ett viktigt ansvar för att stimulera till nätverk.

– Det krävs stöttning och en budget.

Det är jargongen, hur vi är mot varandra, som fortfarande är huvudproblemet för kvinnorna i byggbranschen, tror Isabelle. Sedan finns det praktiska problem, som behov av separata omklädningsrum och duschar för kvinnor. Men med rätt inställning går det att lösa.

”Det var min första Nätaaktivitet. Jag fick mer inblick i Näta och utbyte av andras erfarenheter, vilket var både lärorikt och kul. Jag har numera ett nätverk i regionen som jag saknat”

Hannah Leuchovius,
snickare, Byggnads Väst

Stort intresse för årlig Näta-konferens

31 kvinnor samlades på Rönneberga i maj för att under tre dagar diskutera branschfrågor, jämställdhet och fackligt engagemang. Kongressen i våras fattade också beslut om att starta upp regionala kvinnliga nätverk och det arbetet är redan igång på flera håll i landet.

Det här har Byggnads uppnått

- + Vi fick fortsatt god uppmärksamhet och genomslag för våra kampanjer för en jämställd byggbransch.
- + Antalet kvinnliga medlemmar fortsatte att öka under året och utgör nu 1,5% av medlemmarna totalt. Målet är 5% år 2022.

Fortsatt utmaning

- Arbetet med att förändra attityder, från en machokultur till en där alla ges möjlighet att växa i sin yrkesroll, är en stor utmaning. Det krävs ett fortsatt målmedvetet arbete.

Byggnads unga utvecklas till förebilder

Unga Byggare är Byggnads ungdomsorganisation. Den drivs helt av unga byggnadsarbetare med medel från Byggnads. Syftet är att unga ska lära sig mer om sina rättigheter på jobbet och ha kul tillsammans. För dem som är intresserade finns möjlighet att påverka på högre nivå.

Unga Byggare fick under året igång arbetet med en helt ny central kommitté. På regional nivå arbetar nätverket

bland annat med träffar, utbildningar och sköter numera helt eller delvis den skolinformation som Byggnads gör på gymnasieskolans yrkesprogram. Under året arbetade Unga Byggare också med att utvärdera verksamheten som bedrivits under den gångna kongressperioden. Det är ett arbete som kommer att vara väldigt värdefullt för den fortsatta utvecklingen av Byggnads arbete för och med unga byggnadsarbetare.

Ungdomskonferensen – en årlig höjdpunkt

I augusti var det under fyra dagar dags för den årliga ungdomskonferensen på Rönneberga kursgård utanför Stockholm.

Ungdomskonferensen 2018.

Unga Byggare:

28 114

medlemmar under 30 år

3 526

följare på Facebook.
En ökning med 212 stycken

81 646

läsare på Facebook

31

kongressombud under 30 år

Vad var bäst på ungdomskonferensen?

Det absolut bästa är att man blir så peppad. Man får mer energi till att engagera sig genom att träffa andra. Det kan vara lite trögt på hemmaplan.

Ella Ålund, träarbetare,
Byggnads MellanNorrland

Företrädare för Unga Byggare från hela landet, träffades för föreläsningar och gruppövningar. Även internationella gäster deltog från tyska, danska och ukrainska fackföreningar.

Fokus i år låg på organisering, politik och utveckling av Unga Byggares verksamhet.

En av föreläsarna var Daniel Suhonen från Katalys som genomförde en mycket uppskattad workshop baserad på rapporterna "Klass i Sverige" som publicerades under hela våren.

Det här har Byggnads uppnått

Arbetet med att ta fram en ny central kommitté påbörjades.

Byggnads viktiga skolinformation för gymnasieskolans yrkesprogram har till stor del och med gott resultat tagits över av Unga Byggare.

Drygt 80 000 läsare på Facebook ger genomslag.

Fortsatt utmaning

Utveckla rutiner och arbetssätt som tryggar kontinuiteten i en organisation för unga med stor rörlighet.

Yrkes-SM

Medlemmen **LISA NILSSON**, 18 år, från Stockholms Byggtekniska, var en av årets deltagare på Yrkes-SM. Hon tävlade i golvläggning.

Hur blev du uttagen till Yrkes-SM?

– Jag var med i den regionala tävlingen i Stockholm. Den som vann fick åka direkt till EM i Budapest. Jag blev tvåa och fick åka till SM.

Vad är det bästa med golvläggaryrket?

– Att få jobba med händerna, att få jobba med precision och kreativitet. Oftast en skön avslappnad stämning på jobbet.

RICKARD AXTELIUS
Träarbetare,
Byggnads Skåne,
aktiv i Unga Byggare.

”Som ung idag kan man bli dåligt bemött. Man har inte samma mod att säga ifrån och då köper man det arbetsgivaren säger”

Vad betyder Unga Byggare för dig?

– Jag kom i kontakt med Unga Byggare vid en skolinformation. Sedan dess har jag varit aktiv i nätverket. Det är både ett trevligt sätt att umgås och ett sammanhang där man kan jämföra lön och rättigheter. Nätverket gav mig dessutom ett nytt och bättre jobb.

På vilket sätt fick du hjälp med ett bättre jobb?

– I Unga Byggare började vi prata om hur vi hade det på jobbet. Jag insåg att jag inte blev helt schysst behandlad av min arbetsgivare. Arbetstiderna och lönen var dålig. Jag började argumentera för min sak vilket ledde till att arbetsgivaren valde att säga upp mig. Jag diskuterade situationen med mina kollegor i Unga Byggare och fick flera tips på bra arbetsplatser.

Är det stor skillnad på nya och gamla jobbet?

– Det är som himmelen. Här följer man alla regler och lyssnar på oss arbetare. Det är dessutom skönt att inte vara i konflikt hela tiden, lönen är också bättre.

Facklig-politiskt arbete

Nödvändigt för en arbetarvänlig politik

Bra arbetsvillkor och ett gott liv för alla Sveriges byggnadsarbetare avgörs till stor del av politiken. Därför har Byggnads ett stort politiskt engagemang. På olika sätt försöker vi påverka den politik som betyder mest för byggnadsarbetarnas situation; arbetsmarknadspolitiken, bostadspolitiken och socialförsäkringsfrågorna.

Om byggnadsarbetarna ska kunna påverka tillgången på arbete måste vi vara med och påverka politiken

Valrörelsen 2018

Under 2018 stod valet i fokus för vårt facklig-politiska arbete. Byggnads samordnade både valplattform och den utåtriktade kampanjen "Vem f* n bryr sig" med övriga fackförbund inom 6F. Efter sommaren tog kampanjen fart och hela 36 000 samtal, på arbetsplatser över hela landet och per telefon, genomfördes. Kampanjen fokuserade på ett antal viktiga frågor för Byggnads medlemmar. Exempelvis att stoppa lönedumpingen när kommuner och landsting upphandlar jobb och att begränsa vinster i välfärden.

Byggnads påverkar på många olika sätt:

- Samarbetar direkt med partier som delar vår värdegrund om allas lika värde, men också genom samtal med andra partier. Samarbetet sker både från förbundet och i Byggnads regioner.
- Ställer politiska krav genom debatt i media och genom att stödja den självständiga tanke-smedjan Katalys.
- Påverkar internationellt genom direktkontakt med Europaparlamentariker och genom Europeiska bygg- och träarbetarfederationen, EBTF.

"AVDRAGSRÄTT PÅ FACKAVGIFTEN ÄR EN VIKTIG FRÅGA FÖR MIG"

VEM F*N BRYR SIG?

UNDER VALÅRET VISAR VI VEM SOM BRYR SIG

Medlemmen Emma Gustavsson från Byggnads Väst figurerade på våra flyers.

36 000 samtal

genomfördes på arbetsplatser över hela landet och per telefon inför valet

Vi byggnadsarbetare har ställt krav på våra politiker

SEDAN FÖRRA VALET HAR REGERING LEVERERAT

1. Lex Level har rivits upp
2. Ett huvudentreprenöransvar
3. Månadsredovisning av skatter och avgifter
4. Bättre regler vid offentlig upphandling
5. Lagstadgade personalligare i branschen
6. Utländska företag ska registrera sig i Sverige
7. Regler för konkurrens på lika villkor
8. Arbetare från tredjeländ – rätt till kollektivavtalsenliga villkor
9. Översyn av reglerna kring F-skatt

Nu går vi vidare med nya krav!

Mer info på www.byggnads.se/vemfnbryrsig.se

Byggnads flygblad inför valet.

6F - fackförbund i samverkan: Byggnads • Elektrikerna • Fastighets • Målarna • Seko

Socialdemokraterna bildades
1889 av fackförenings-
rörelsen för att politiskt driva
arbetarnas krav

3 snabba!

Byggnads medlemmar påverkar på riksdagsnivå

En uttalad strategi för Byggnads är att få fler medlemmar och förtroendevalda politiskt medvetna och engagerade i Socialdemokraterna. I valet 2018 fanns 14 namn från Byggnads led på valbar plats, varav fyra nu har en plats i Sveriges Riksdag.

BJÖRN "BÖNA" PETERSSON Byggnads Småland-Blekinge är en av dessa.

Du är snickare, ombudsman på Byggnads och har nyligen blivit invald i riksdagen för Socialdemokraterna. Hur känns det?

– Det är skitspännande! Jag har fått gå in som förste ersättare och passar på att lära mig så mycket jag kan, jag lär mig nya saker varje dag. Jag har ju envist pratat på om att demokratin fungerar. Nu har jag fått det bekräftat.

Får du in medlemmarnas frågor på agendan?

– Jag pratar byggfrågor och ordning och reda i vår partigrupp. Att bara kunna sitta och prata Byggnads viktiga frågor med Ylva Johansson eller någon av de andra riksdagsledamöterna gör det ju mycket lättare att påverka i rätt riktning.

Varför engagerade du dig politiskt?

– Jag har länge varit fackligt engagerad inom Byggnads organisation och hos min arbetsgivare. Det är tydligt hur viktigt det är att vi fackliga pratar med politiker om vilka förändringar vi arbetare behöver.

Byggnads valarbetade i hela landet.

BYGGNADS MÄLARDALEN

Stark regional insats i valet

Byggnads regionala valarbete var intensivt i hela landet. Jan Andersson, ordförande för region Mälardalen med ungefär 10 000 medlemmar, hur var ert arbete?

– I samverkan med några av förbunden inom 6f gjorde vi, alla anställda i regionen, en rejäl insats i valrörelsen. Arbetet startade redan i februari med arbetarrörelsens samlade valupptakt på en chartrad Viking Line-båt. Vi utsågs en valledare i varje län inom regionen och deltog i planeringsmöten och valupptakter i såväl LO, 6f, SAP som Byggnads.

– Under själva valarbetet arrangerade vi ett femtiotal arbetsplatsbesök där vi bjöd med (s)-politiker från riksdag, landsting

och kommun och andra fackliga företrädare. De var mycket uppskattade med bra stämning och intressanta diskussioner. Utöver att vi deltog på mässor, festivaler och delade ut frukostpåsar på tågstationer med mera, genomförde vi, vid vårt kontor i Eskilstuna, ett stort grillevent där Johan Lindholm talade.

Det här har Byggnads uppnått

- + 36 000 samtal genomfördes inför valet på arbetsplatser och via telefon.
- + Under året nådde vi ut medialt med flera viktiga facklig-politiska frågor.
- + I valet 2018 fanns 14 namn från Byggnads led på valbar plats för Socialdemokraterna, varav fyra fick en plats i riksdagen.

Fortsatt utmaning

- Januariavtalet 2019 mellan S, MP och L innehåller många delar som inte gynnar Byggnads medlemmar.

**Totalt samtalade
Byggnads Mälardalen
med mer än
3 500 personer under
valrörelsen**

Granskningen av branschen är livsviktig

Som fackförening är vårt viktigaste uppdrag att företräda våra medlemmars intressen. Vi jobbar hårt, tillsammans med medlemmar och fackligt förtroendevalda, med att bevaka och upprätthålla de villkor våra kollektivavtal är till för att säkerställa.

Säkerhet och villkor äventyras

Att löpande granska branschen i alla kollektivavtalsenliga avseenden är en viktig facklig uppgift för hela vår organisation. Trots hårt arbete i många år ser vi fortfarande att byggnadsarbetares villkor och säkerhet ofta äventyras.

Att arbetsplatsolyckor ens sker på svenska byggarbetsplatser är en katastrof – inte minst de gånger de har dödlig utgång. De fackliga skyddsombudens bevakning ute på våra arbetsplatser är, bokstavligen talat, livsviktigt.

”Vi granskar alla delar av medlemmarnas rättigheter på jobbet. Lön, säkerhet och anställningstrygghet”

Ulf Kvarnström,
arbetsmiljö, ombudsman
förbundskontoret

Artiklar med vittnesmål från medlemmar spreds i sociala medier.

Dammet i fokus under arbetsmiljöveckan

En vecka i oktober varje år genomför Byggnads skyddsombud en särskild arbetsmiljövecka.

Granskningen handlade i år om hanteringen av damm och kvartsdamm som kan ge allvarliga skador och sjukdomar som lungsjukdomen kol, silokos och lungcancer.

Skyddsombuden besökte totalt cirka 1 800 arbetsplatser runt om i landet. Kontrollerna visade att 45 procent av arbetsplatserna bröt mot föreskrifter

om hur man ska hantera dammet för att skydda arbetstagarna. Totalt upptäcktes 809 brister i förhållande till reglerna. Bland annat: saknade riskbedömningar, brister i städning kring dammet, brister i information om dammets skaderisker samt uteblivna medicinska kontroller.

1 800 arbetsplatser
besöktes under veckan.
45 procent hade brister.

Arbetsmiljöveckan i digitala medier

byggnads.se – Över 4 000 besök på startsidan till Arbetsmiljöveckan 2018. De tre mest besökta undersidorna var: "Dammet förstörde Olas lungor" med 528 visningar, "Tre experter om damm" med 303 visningar och "Hans Vallgren var nära att dö i lungemboli" med 251 visningar.

Facebook – Total räckvidd 75 861 besök.

Twitter – 4 766 följare av 12 inlägg under veckan.

Youtube – fyra filmer, sammanlagt visade 1 169 gånger.

3 snabba!

KATARINA HELLING
Byggnads Stockholm-Gotland,
Ordning och reda-frågor

”Tyvärr fortsätter kurvan åt fel håll”

Hur jobbar Stockholm-Gotland med ordning och reda-frågorna för byggarbetsplatserna?

– Vi jobbar med organisering av utländsk arbetskraft och bevakar våra kollektivavtal. Vi får in tips och åker ut på oanmälda arbetsplatsbesök, där vi går igenom hela arbetsplatsen eller enstaka företag. Vi tittar på om hela entreprenadkedjan har kollektivavtal, om de följer avtalet så att alla anställda har rätt löner och villkor, om skatter och avgifter är betalda och om det förekommer löne- eller social dumping. Vi skickar också uppgifter till Fair Play Bygg, som utreder vidare och lämnar över till berörd myndighet om det finns misstankar om brott.

Hur var läget under 2018?

– Tyvärr fortsätter kurvan åt fel håll, brotten blir fler och grövre och de kriminella blir mer organiserade. En anledning är att det är högkonjunktur och det finns mycket pengar att hämta i byggbranschen, en annan är att det saknas kontrollfunktioner.

Vad krävs för att det ska bli bättre?

– Det kan inte bara vara fackföreningens roll att få ordning i byggbranschen, utan kontroller och ansvar måste ligga på myndigheter och lagstiftare. För vissa delar behövs lagändringar, för andra finns redan lagar, men myndigheterna behöver avsätta mycket mer resurser för att se till att de följs. Och det är ju en politisk fråga, därför arbetar vi även med opinionsbildning och politisk påverkan.

BYGGNADS STOCKHOLM-GOTLAND

Fair Play Bygg – för sunda och trygga arbetsplatser

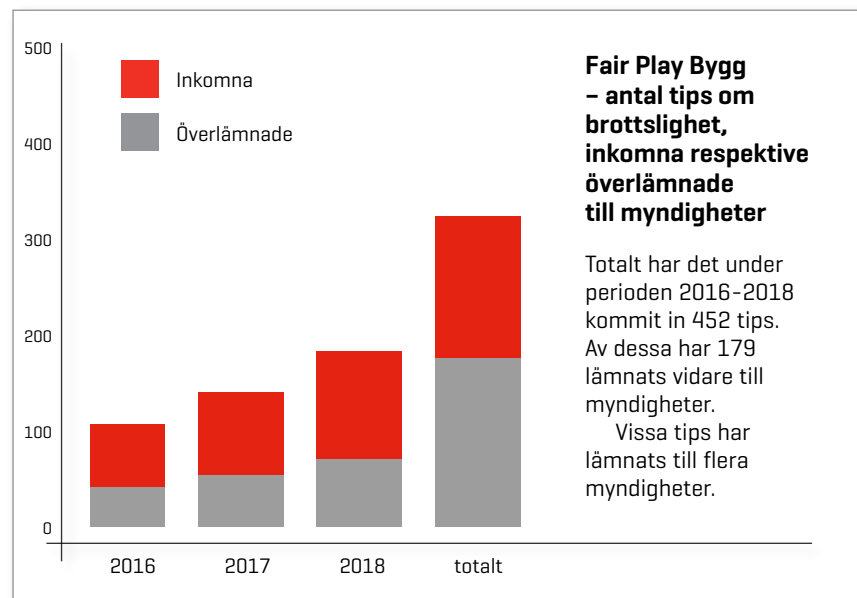
Fair Play Bygg tar emot tips om pågående brottslighet i byggbranschen och lämnar informationen vidare till myndigheterna.

Den vanligaste brottsligheten som Fair Play Bygg får information om är svartjobb, men bland tipsen finns också ofta uppgifter om penningtvätt, mutor och företag med arbetskraft som saknar arbetstillstånd. Fair Play Bygg startade 2016 och finansieras av Byggnads Stockholm-Gotland och Stockholms Byggmästareförening.

De mottagande myndigheterna var under perioden 2016-2018: Skatteverket (162 ärenden), Arbetsmiljöverket (33), Ekobrottsmyndigheten (11), Polisen (7) samt övriga (6).

Av de ärenden som Fair Play Bygg lämnade över till Skatteverket 2016 har 16 företag hittills upptaxerats med 18,9 miljoner kronor. Arbetsmiljöverket beslutade om ett 30-tal sanktionsavgifter på cirka 1,2 miljoner kronor.

Läs mer på fairplaybygg.se

Fair Play Bygg tar emot tips om:

Fusk med arbetsgivaravgifter, mutor, utpressning, svartarbete, organiserad svart arbetskraft, korruption, skattefusk, bedrägerier, medarbetare utan arbetstillstånd och allvarigare arbetsmiljöbrott.

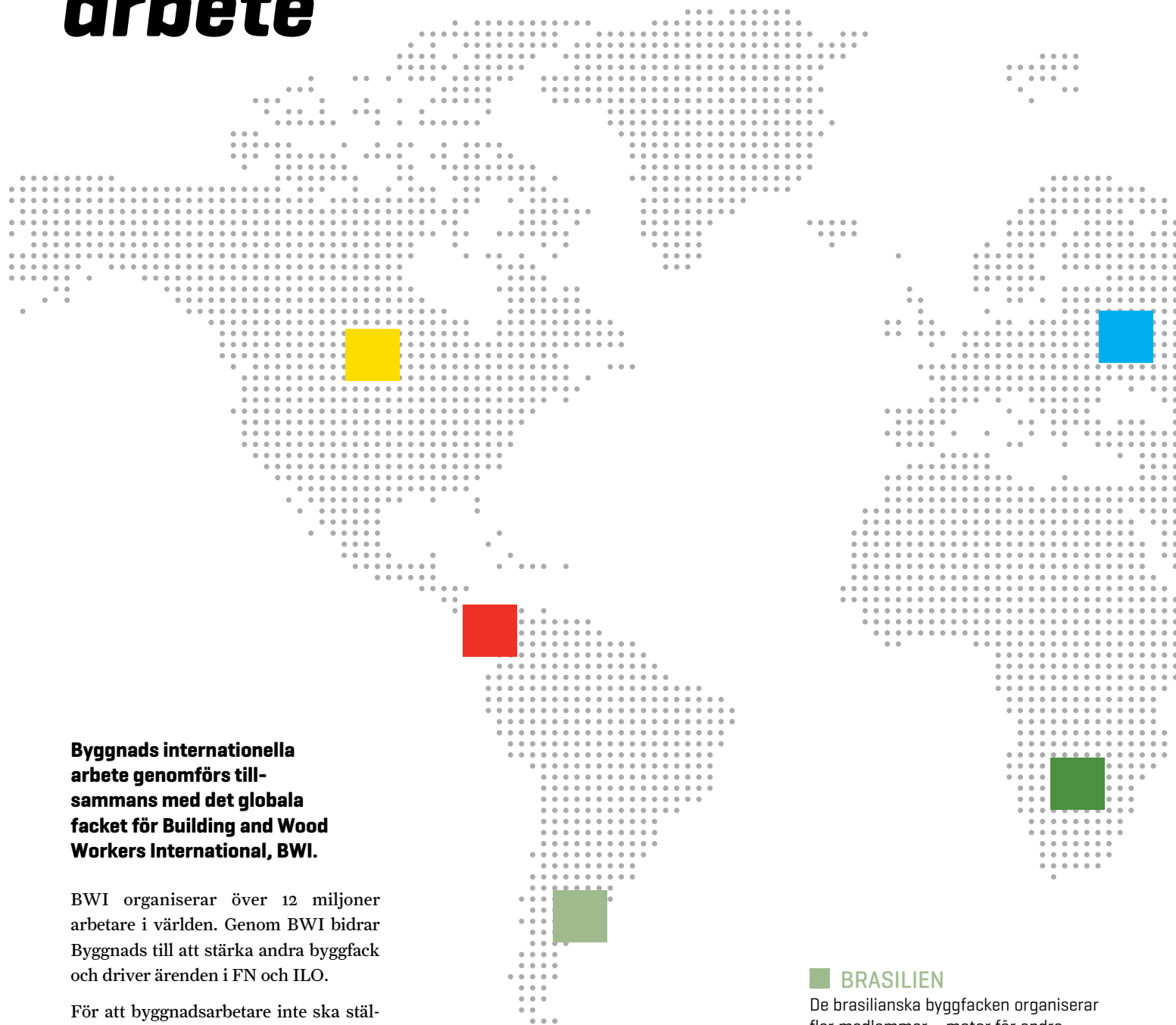
Det här har Byggnads uppnått

- + 1 800 arbetsplatser besöktes under Arbetsmiljöveckan. Stora brister upptäcktes.
- + Fair Play Bygg har tagit emot 452 inkomna tips och lämnat vidare 169 till myndigheter.

Fortsatt utmaning

- Byggnads har en nollvision mot dödsolyckor, svåra olycksfall och arbetsrelaterade sjukdomar. Vi kräver ett högre riskmedvetande hos alla parter.

Gränslöst fackligt arbete

Byggnads internationella arbete genomförs till- sammans med det globala facket för Building and Wood Workers International, BWI.

BWI organiserar över 12 miljoner arbetare i världen. Genom BWI bidrar Byggnads till att stärka andra byggfack och driver ärenden i FN och ILO.

För att byggnadsarbetare inte ska ställas mot varandra i EU, driver Byggnads och andra europeiska byggfack lobbying i EU:s politiska organ via European Federation for Building and Wood Workers, EFBWW. Byggnads kräver bland annat att svenska kollektivavtal ska gälla för alla som arbetar i Sverige. En stor internationell delegation var under 2018 närvarande vid Byggnads kongress.

■ USA

Byggnads bidrog till att ytterligare ett amerikanskt byggfack blev medlemmar i BWI.

■ PANAMA

Explosionsartad ökning av byggfacket tack vare organisering vid stora infrastrukturprojekt.

■ BRASILIEN

De brasilianska byggfacken organiserar fler medlemmar – motor för andra byggfack i Latinamerika.

■ UKRAINA

En fackförening för en strategiskt viktig yrkesgrupp, kranförare, har bildats under året.

■ SÖDRA AFRIKA

Facken har lyckats teckna avtal med kinesiska multinationella företag i regionen.

I många delar av världen fångas, trakasseras och avskedas varje år hundratusentals arbetare. Genom Byggnads globala engagemang kan fler byggnadsarbetare i världen få ett bättre arbetsliv.

■ NEPAL

Information och hjälplinje om fackliga rättigheter för migrerande arbetare till mellanöstern.

Börjar man från noll, blir det en otrolig utväxling. Allt som görs blir förbättringar.

Patrik Nyman, skyddsombud, Byggnads Stockholm-Gotland, var med och inspekterade arenabyggena i Qatar

3 viktiga projekt

Qatar – slaveriet avvecklas

Byggnads har under 2018 bidragit till bildandet av en fackförening för migrerande byggnadsarbetare. Tillsammans med BWI har Byggnads påverkat Qatar att ta bort delar av Kafala systemet - det moderna slaveriet. Byggnads samverkar i Sverige med idrottsrörelsen och påverkar bland annat Fifa.

Stoppa machokulturen – en global vision

I slutet av 2017 antog BWI:s kongress att en global kampanj för att stoppa machokultur skulle genomföras 2018 – 2021. Byggnads har under året bidragit till att utveckla BWI:s arbete utifrån sin svenska kampanj.

Kvalitetssäkring av OS

Under 2018 avgjordes vinter-OS i Sydkorea. Byggnads stöd till det sydkoreanska facket bidrog till att flera avtal kunde tecknas som garanterade bättre villkor vid OS-byggena. Byggnads bjöds även in att delta i förarbetet med en OS-ansökan för Stockholm, Sverige, 2026. Målet är ett OS som är socialt, ekonomiskt och klimatmässigt hållbart.

Byggnads **organisation**

Byggnads 11 regioner och dess medlemmar

Byggnads är sina regioner. Där finns medlemmarna. Regionerna arbetar lokalt för bra arbetsvillkor och en säker arbetsmiljö. Förbundskontorets roll är att stödja denna verksamhet. Gemensamt bygger vi Ett Byggnads.

**DET HÄR
ÄR
BYGGNADS!**

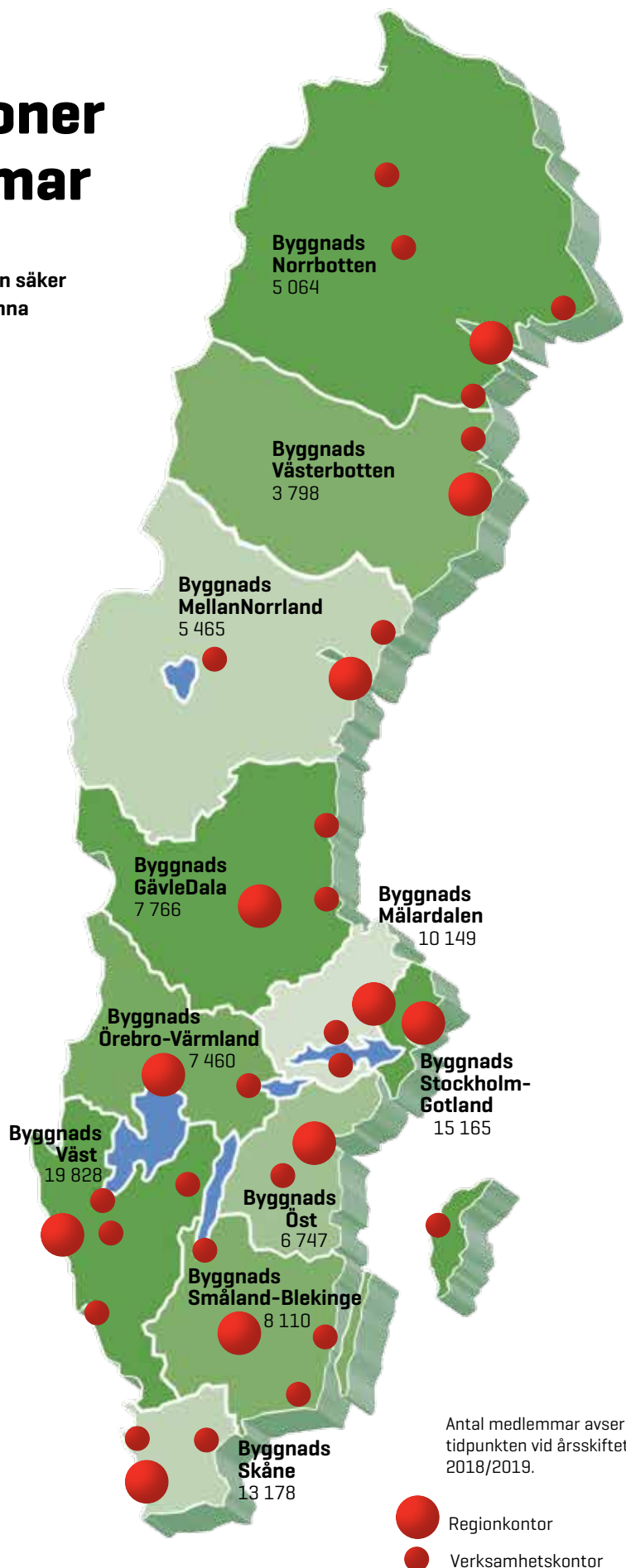
Den demokratiska processen

- Regionerna består av medlemmarna som alla ingår i någon av regionens medlemskretsar. Till medlemskretsarnas möten är alla medlemmar välkomna. Där fattas beslut om Byggnads lokala aktiviteter och medlemmarna väljer där ledamöter till regionfullmäktige.
- Regionfullmäktige väljer regionstyrelse och utser ombud till Byggnads kongress, vår högsta beslutande instans.
- Regionerna väljer även de 80 ledamöter som utgör Byggnads avtalsråd och som är rådgivande i avtalsfrågor.

Se organisationsschemat sid 27.

Byggnads är en stark förening som har kraft att nå hur långt som helst. Förutsättningen är att vi förstår hur viktiga alla är för organisationen och för varandra. När vi alla bidrar och samarbetar kring våra gemensamma mål blir vi ännu mer effektiva. Medlemmarna får mer stöd och samma service i hela landet.

Heidi Svärd, HR-chef,
Byggnads förbunds kontor

Förbundsstyrelsen

Ett Byggnads i fortsatt stark utveckling

Det är förbundsstyrelsen som leder Byggnads löpande arbete utifrån stadgar och de beslut som fattats av kongressen och förbundsfullmäktige. Styrelsen består av representanter från förbundskontoret, de elva regionerna, en adjungerad ungdomsrepresentant samt HR-chefen.

Byggnads förbunds kontor representeras av de fyra kongressvalda funktionärerna; förbundsordförande, andre förbundsordförande, förbundssekreterare och avtalssekreterare. Regionerna representeras av de elva ordförandena för respektive regionstyrelse. Styrelsen fortsatte under året att förändra sitt arbetssätt för att arbeta mer strukturerat och med gemensamma mål.

Ledamöterna i förbundsstyrelsen var även styrelse i Stiftelsen Byggnads Internationella Solidaritetsfond.

Det här avhandlades under årets styrelsemöten

Under 2018 hade förbundsstyrelsen tolv protokollförda sammanträden. Förutom avtalsfrågor och andra frågor av formell karaktär, stod detta i fokus:

- Motioner och utlåtanden.
- Mål och Vision 2022.
- Stadgar.
- Kongressfrågor, bland annat budgetberedningens förslag.
- Målplan 2019.
- Kampanjer.

Thomas Rolén, Byggnads Västerbotten, mötte medlemmar.

Jan Andersson, Byggnads Mälardalen, och Johan Lindholm på medlemsmöte i Uppsala.

Magnus Cato, Byggnads Öst, och Johan Lindholm, förbundsordförande, var ute och träffade medlemmar.

Jonas Sjöberg, Byggnads Skåne, har jobbat för krav på kollektivavtal vid upphandling.

Två arbetsgrupper tillsattes

för att arbeta fram förbundsstrategier. En för att minska utträdena ur förbundet och en för det fortsatta organiseringsarbetet. Kontinuerliga rapporter lämnades om organisering, kommunikationsfrågor, HR-frågor och ungdomsfrågor.

3 snabba!

STEFAN SLOTTENSJÖ, aktiv medlem i Byggnads Stockholm-Gotland:

Varför är kretsarna viktiga?

– Det är där man kan påverka och göra sin röst hörd. Facket är den största folkliga demokrati vi har i Sverige och man borde utnyttja sin demokratiska röst. Men man kan också få ett bra kontaktnät och viktig information om branschen.

Om jag är ny i branschen. Varför ska jag gå på ett medlemsmöte?

– Du har chansen att ställa frågor både när vi sitter och äter ihop och under den öppna frågestunden. Inga frågor är för dumma, vi får diskussioner om det mesta. Du möter trevliga människor som är bra att känna i branschen och som inte bara bryr sig om sig själva. Det blir en trygghet i nya situationer.

Hur ska vi få våra medlemmar att gå på möten?

– Personliga möten och fackliga diskussioner behövs. Men vi ska inte vara rädda för att använda mer av den möjlighet som finns i den nya tekniken och vara mer mobila. När vi våra FFV och kan engagera dem så har vi oerhört mycket att vinna i form av ringar på vattnet. Jag tror också att det är viktigt med möten nära hem och jobb. Man kan till exempel först ha möten på klubbar som är knutna till arbetsplatsen och sedan träffas på större kretsmöten. För det är viktigt att man ser hela kollektivet.

Förbundsstyrelsens ledamöter 2018:

Johan Lindholm	Lars Holmström	Tomas Emanuelsson	Kim Söderström
Lars Hildingsson	Jonas Sjöberg	Jim Sundelin	Kenneth Svärd
Patrik Östberg	Morgan Nyberg	Joakim Lindholm	Thomas Rolén
Torbjörn Hagelin	Magnus Cato	Jan Andersson	Heidi Svärd, adjungerad HR-chef
			Fredrik Öberg, adjungerad ungdomsrepresentant

Samtliga blev omvalda under Byggnads kongress.

Byggnads kongress

Demokrati när den fungerar som bäst

Byggnads höll sin 17:e ordinarie kongress på Clarion Post Hotel i Göteborg den 31 maj - 3 juni. För första gången genomfördes ett demokratitorg där alla områden i Mål och Vision 2022 diskuterades i olika grupper. Det är så vi stärker den viktiga demokratiska dialogen ytterligare mellan ombuden och förbundsstyrelsen.

Tankar, idéer och förslag som kom upp under demokratitorget låg till grund för förbundsstyrelsens reviderade version av Mål och Vision 2022 som lades fram för beslut senare under kongressen. Se sid 32.

3 snabba!

JIM SUNDELIN
Ordförande Byggnads MellanNorrland

Vad var bäst med demokratitorget?

– Demokratitorgen ökar kongressdelegaternas delaktighet, dessutom får fler möjlighet att yttra sig. Man får debatt med en samtalsstol som vitaliserar frågeställningarna.

Vad tyckte ombuden om formen demokratitorg?

– Har inte hört att några tyckte det var dåligt, däremot tyckte man att tiden var något kort.

Ska vi ha ett demokratitorg under nästa kongress 2022?

– Ja, vi ska utveckla demokratitorgen. Kanske ska vi i styrelsen också välja att lyfta fram några av för oss viktiga frågeställningar och inte enbart mål- och visionfrågor som det var nu.

156

kongressombud deltog tillsammans med förbundsstyrelsen, funktionärer, press samt svenska och utländska gäster. 31 var under 30 år

353

motioner behandlades varav 226 bifölls och ska nu förverkligas

98%

av deltagarna gav kongressens genomförande högsta betyg (4 eller 5 i femgradig skala) visar utvärderingen

”Koll på läget”

Byggnads kongress är ett jätteevenemang. Alexandra Wingård, som normalt arbetar som ledningsassistent på förbundskontoret, fick uppdraget som projektledare ett knappt halvår tidigare och blev spindeln i hela kongressnätet.

Vad var mest stressigt?

– Det administrativa sköttes tidigare av en medarbetare som gick i pension efter 43 år. Hon hade mycket i huvudet. Det fanns alltså inte en rutin på pränt för processen med att anordna en kongress. Jag fick titta i stadgarna och göra en tidslinje och fråga runt.

– När kongressen väl började kände jag att jag hade så bra koll på läget som man kan ha, säger hon.

* Den här intervjun har tidigare publicerats i Byggnadsarbetaren i en längre version.

”Många kloka beslut fattades och nu ska det bli verkstad! En lyckad kongress i all ära, men nu börjar det verkligt viktiga arbetet: att genomföra kongressens beslut”

Patrik Östberg
Förbundssekreterare och ansvarig för kongressen

ANNA HALLBERG, rörmokare, 21 år, Byggnads Öst, var yngst i talarstolen:

”Det var inte likt något jag gjort i livet. Både nervöst och ärofullt men jag var nöjd med min insats”

Het debatt kring ändringar i stadgarna

Förslagen till nya stadgeändringar väckte heta känslor och ledde till en lång och intressant debatt. Här är några förändringar man till slut enades om:

- ✓ Medlemmar kan uteslutas om de hotat eller utövat våld mot organisationens företrädare.
- ✓ Vice ordförande ersätter regionens ordförande vid frånvaro.
- ✓ Förbundsfullmäktige består av förbundsstyrelsen samt regionens vice ordförande.
- ✓ Majoriteten av regionens ledamöter får inte vara anställda i organisationen.
- ✓ Kassör namnges ekonomi-ansvarig.

Skyddsombudet KARL PAINE:

”Jag ser på uppdraget som kongressombud med stor stolthet”

En av dem som stod på scenen under kongressen var den 26-årige snickaren och skyddsombudet Karl Paine, från Växjö, som lämnat flera motioner.

– De flesta handlade om hälsa, och framförallt om långsiktigt välmående, för oss byggnadsarbetare. Det är viktigt, säger Karl Paine.

– Jag ser på uppdraget som kongressombud med stor stolthet. Det är den högst beslutande instansen i vår förening, och är ett viktigt verktyg för oss medlemmar att påverka våra liv och vår vardag.

Karl Paine tillhör Byggnads Småland-Blekinge. Han är aktiv på kretsmöten, där han har en möjlighet att påverka, eftersom han anser att makten i en förening måste utgå från dess medlemmar.

– I vår krets anordnade vi en ”motionsverkstad” på ett kretsmöte. Vi diskuterade problemen vi ser i vår vardag och skrev ner förslagen. Vi hade ombudsmän från Byggnads på plats som kunde hjälpa till och det hela var en stor succé. Jag uppmanar alla kretsar att göra något liknande. Det är viktigt för demokratin i organisationen.

* Den här intervjun har tidigare publicerats i Byggnadsarbetaren i en längre version.

”Jag vill se en kraftigt utökad företagshälsovård som även inkluderar den psykiska ohälsan”

Karl Paine, Byggnads Småland-Blekinge

Vi kan inte acceptera en pensionsålder som inte tar hänsyn till våra medlemmars rätt till en trygg ålderdom med en kropp som inte sviker dem. Våra medlemmar, byggnadsarbetarna, har ett fysiskt krävande arbete. En majoritet av dem kommer inte att kunna arbeta över 62 års ålder.

Vi vill att pensionsöverenskommelsen görs om. Därför tar vi inte ställning till om LAS ska gälla högre upp i åldrarna.

Johan Lindholm,
Byggnads förbundsordförande

Fortsatt förtroende för Mål och Vision 2022

Jämställdhet och mångfald var ett av de många områdena i Mål och Vision 2022 som diskuterades under demokratitorget. Kongressen kunde senare fatta beslut om följande vidareutveckling av målet:

- Nätverket för kvinnliga byggnadsarbetare, Näta, får bättre möjligheter att verka för jämställdhet regionalt.
- Fler kvinnor ska sitta i Byggnads beslutande organ.
- Alla Byggnads fackliga och politiska utbildningar ska innehålla jämställdhetsavsnitt.

På agendan kommande kongressperiod

- Fortsatt tryck på organisering och att stärka de förtroendevaldas roll.
- Branschens digitalisering.
- Pensionsfrågan.
- Förhållande till egenanställda och bemanningsföretag.
- Jämställdhetsarbetet.

Vi är händerna som bygger Sverige

var det gemensamma budskapet som samlade kongressen och var grunden för den grafiska profilen som togs fram. 94 procent av deltagarna gav den grafiska profilen toppbetyg.

Under pauser samlades deltagarna i utställningshallen.

Byggnads kulturstipendiater

Byggnads kulturstipendium 2018 delades ut till 19 stipendiater som fick 15 000 kr var. Ett hedersnämmande och 10 000 kr delades även ut till Sveriges VVS-museum. Rekordmånga 625 personer och grupper hade skickat in ansökningar. I stipendienämnden ingår John Rasimus, bildkonstnär, Gunilla Kindstrand, kulturjournalist, Jan Granvik, ordförande musikerförbundet, Nina Svensson, bildkonstnär och Johan Lindholm och Anna Rundberg från förbundet.

Byggnadsarbetaren – högt läsarvärde i alla former

Byggnadsarbetaren är Byggnads självständiga medlemstidning och byggbranschens absolut största tidning. Den bevakar byggbranschen, arbetsvillkor och facket ur medlemmarnas perspektiv. Tidningen följer läsarna i deras vardag, förmedlar nyheter, gör tester och granskar förbundet – om så behövs.

Tidningen utkom med 12 nummer under året och hade därtöver en daglig utgivning på webben. Många av läsarna tog också del av artiklar som delas i sociala medier. Till exempel startades Facebookgruppen "Byggmissar – klan-tigast i bygg-Sverige" som på rekordkort tid nådde över 16 000 medlemmar.

Helt ny sajt togs fram 2018

- Lättarbetat gränssnitt.
- Anpassad till mobilskärm, ännu mer fokus på de olika byggyrkena.
- Sajten hade mer än 1,4 miljoner sidhänvisningar.

Den granskande journalistiken är så himla viktig.

Tobias Sternhag, murare

Sociala medier bidrar både till nyhets-tips och en bra dialog med läsarna.

Läsarundersökningar

Kontinuerliga läsarundersökningar av papperstidningen görs av Orvesto och analyser av det digitala läsandet görs varje vecka av Google Analytics. De visade 2018 på en mycket populär facklig tidning samtidigt som webbläsandet fortsatte att öka.

43%

Ökningen av antal läsare på webben

3 snabba!

TOBIAS STERNHAG
Murare och läsare

Vad tycker du om tidningen?

– Tidningen är bra. På jobbet har vi pratat mycket om artikeln om de farliga ställningsrasen. Vi skämtar om det men det har fått oss att tänka till en extra gång när vi ska jobba på ställning. Alla måste kunna känna sig trygga på jobbet.

Vad läser du helst?

– Det är den granskande journalistiken, absolut. Den är så himla viktig. Oftast hittar och läser jag artiklarna från Byggnadsarbetaren i sociala medier men det händer att jag bläddrar i papperstidningen också.

Vad skulle du vilja att vi skriver om?

– Sådant som vi byggnadsarbetare känner igen oss i. Till exempel hur företagen kringgår LAS-reglerna för att välja vilka de vill ha kvar i nästa projekt. De startar olika bolag i samma koncern så att de kan flytta på folk som de vill.

Mest populära reportaget

Granskande reportage toppar årets mest lästa-lista. Mycket populära är också tidningens tester, som görs i befintlig byggmiljö av speciellt tillfrågade byggteam. Varje år i december utser tidningen också "Årets sämsta bygge". Därtöver går tidningen igenom olycksfall och dödsfall under det gångna året.

Reportaget om tunnelbygget under Lovön, en ny del av trafikleden runt huvudstaden, var ett av de mest lästa reportagen under 2018.

Byggnadsarbetaren i siffror [2017 års siffror inom parentes]

Antal utgivna nummer: 12 [12]. TS-kontrollerad upplaga: 104 640 [103 939]. Medlemsexemplar: 101 765 [100 865]. Friexemplar: 2 792 [2 761]. Betalda prenumerationer: 317 [313]. Bruttokostnad: 15,6 [17,1 mkr]. Nettokostnad: 10,3 [10,3 mkr]. Nettokostnad per/ex: 7,96 [8,04 kr].

Byggnads a-kassa

Allt fler nöjda medlemmar

Byggnads a-kassa fortsätter med sin uppåtgående trend i NKI-mätningarna. 2018 landade resultatet på 70 vilket är att jämföras med 65 hösten 2016.

Nya Mina sidor som lanserades i slutet av 2017 är en bidragande orsak till att medlemmarna upplever en ökad service från a-kassans sida. Personalen på a-kassan har även genomfört kontinuerliga ringaktiviteter under året för att rädda kvar medlemmar som riskerar att förlora sitt medlemskap på grund av obetalda medlemsavgifter. Detta har visat sig vara en uppskattad service bland de personer som blivit uppringda och resulterat i att många räddats kvar som medlemmar.

118 000

medlemmar i a-kassan

1 910

ökning sedan 2017

A-kassan fortsätter att växa

16,4

är ökningen i procent

3 352

är antalet kvinnliga medlemmar i a-kassan. Andelen ökade under året med **223** personer

2,84 %

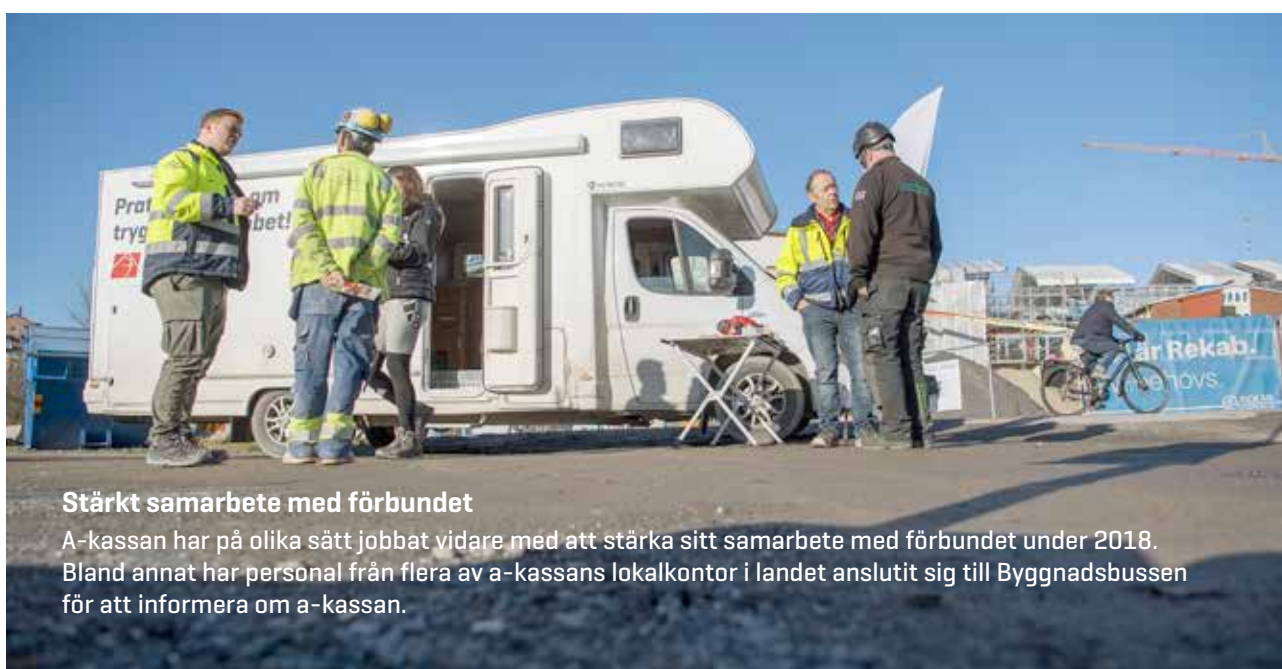
andelen kvinnliga medlemmar av det totala antalet medlemmar i a-kassan

Ett axplock av de öppna svaren från senaste NKI-mätningen:

”It is a fantastic service and overall I am very satisfied. If I could recommend an improvement it would be sms reminder message to fill in your activity report”

A-kassan
fungerar perfekt
för min del.

”Jag vet inte om a-kassan kan bli mycket bättre. För mig var det väldigt bra, allting har funkat och min handledare eller vad det nu kallas har varit väldigt hjälpsam och trevlig”

Stärkt samarbete med förbundet

A-kassan har på olika sätt jobbat vidare med att stärka sitt samarbete med förbundet under 2018. Bland annat har personal från flera av a-kassans lokalkontor i landet anslutit sig till Byggnadsbussen för att informera om a-kassan.

Byggnads Hållbarhetsredovisning

Hållbarhetsredovisning 2018

Vår uppgift är att tillvarata medlemmarnas intressen på arbetsmarknaden och vi utgår från den grundläggande synen om allas lika värde och rätt. För att lyckas med det organiserar vi arbetstagare, vi tecknar avtal, vi samarbetar med andra fackliga och ideella organisationer både i Sverige och internationellt och vi verkar för att skapa jämställdhet mellan kvinnor och män.

Byggnads viktigaste bidrag till ett hållbart samhälle utgår från medlemmarna.

I vår hållbarhetsredovisning beskriver vi hur vi arbetar inom de områden som är lagstadgade krav; sociala förhållanden, personal, mänskliga rättigheter, miljö och antikorrupcion. Vi beskriver våra mål och resultat inom varje område och risker som finns förknippade med verksamheten och hur vi hanterar dem.

Vårt arbete och vår kärnverksamhet är vårt största bidrag till ett hållbart samhälle

Redovisningskravet omfattar förbunds-kontorets verksamhet, men mycket av vårt hållbarhetsarbete är gemensamt för hela organisationen och faller inom ramen för *Ett Byggnads*, visionen att vi alla arbetar mot samma mål.

Våra intressenter

Vår verksamhet har direkt påverkan på medlemmarna men också på arbetsgivare, medarbetare på förbunds-kontoret och i regionerna, förtroendevalda, andra organisationer som vi samarbetar med, såsom 6F, Fasab, LO och leverantörer av varor och tjänster.

Vi är en demokratisk organisation där inriktningen på verksamheten beslutas på kongressen vart fjärde år och på förbundsfullmäktige åren däremellan. Förbundsstyrelsen sammanträder varje månad och beslutar om den årliga målplanen och den löpande verksamheten. Besluten verkställs ute i regionerna och på förbunds-kontoret. Läs mer på sid 29.

Intressentdialog

Medlemscentret Byggnads Nu tar dagligen emot samtal och mail från medlemmar och arbetsgivare och svarar på frågor, skriver in medlemmar och förhindrar utträden. Vi utför även medlemsundersökningar för att få en grund för organiseringsarbetet och för att kartlägga intresset för vissa områden och vilka frågor som vi bör utveckla.

Vårt hållbarhetsarbete kan starkt kopplas till ett av de 17 målen i Agenda 2030: mål nr 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Medlemmarna vill att Byggnads:

- Står på din sida om det skulle hända dig något på jobbet.
- Ger rådgivning och stöd.
- Lyssnar och förstår dina behov.
- Är kompetent på fackliga områden.
- Är tillgänglig vid behov av kontakt.

Skälen till potentiella avhopp

- Att Byggnads stödjer Socialdemokraterna.
- Dyr medlemsavgift och ser inte nytta med medlemskapet.
- Ser inte medlemmar på mindre företag.
- Får inte den hjälp som önskas.

Medlemsundersökning 2018

Medlemmarnas vanligaste frågor till Byggnads Nu: Lön, medlemsavgift, anställningsfrågor, medlemsförmåner och utträdesfrågor

Byggnads NU - kontakter 2018

Totala antalet **42 200** (34 000)

Värvningar **1 500** (800)

Förhindrade utträden **220** (125)

Siffror för 2017 inom parentes

Hållbarhetsmål med direkt inverkan på medlemmarna.

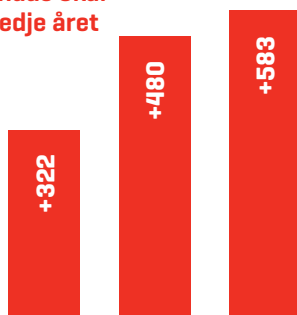
Socialt ansvar

Vi arbetar för trygga anställningar, fackliga rättigheter och bra lön. Detta gäller även för Byggnads som arbetsgivare och vi förstår att alla medarbetare är viktiga för att vårt långsiktiga och strategiska mål ska bli verklighet.

Vi behöver bli fler medlemmar för att med framgång kunna driva fackliga frågor och vara en stark påverkansfaktor inom politiken

Medlemskurvan har sedan 2014 varit positiv och antalet medlemmar ökade under 2018 med 583. Det är en effekt av ett mer strukturerat medlemsvärningsarbete där vi bland annat arbetar mer offensivt med att förhindra utträden och att följa upp varför de sker.

Byggnads ökar för tredje året i rad

Vi arbetar på bred front för att skapa en bra arbetsmiljö och anständiga arbetsvillkor för våra medlemmar. Genom fullmakter till förtroendevalda kommer förhandlingsarbetet nära arbetsplatsen och ökar förtroendet för organisationen.

Målplan 2018

- Öka medlemsantalet med 3 596 medlemmar. Resultat: 583 [480]
- Genomföra minst 15 000 arbetsplatsbesök i små och medelstora företag. Resultat: 15 400 [10 800]
- Utse minst 250 nya förtroendevalda i företag med färre än 50 anställda. Resultat: 193 [ingen mätning 2017]
- 150 fullmakter. Resultat: 47
- Öka antalet avtalsbundna företag med 1 700. Resultat: 1 067 [1 185]

Siffror för 2017 inom parentes

Varje år arrangeras en arbetsmiljövecka. Årets tema var kvarts och damm som drabbar medlemmarna i hög grad. För att utveckla och framtidssäkra organisationen genomför vi utbildningar av förtroendevalda och nya medlemmar.

Projektet *En byggbransch för alla* arrangerade utbildningar i små och medelstora företag i bland annat yrkesvenska och ritningsläsning.

Läs mer i verksamhetsberättelsen om kollektivavtal på sid 10-11 och förtroendemannaorganisationen på sid 12-14.

”Viktigast för mig är att lika villkor får stå i centrum, oavsett kön, etnicitet eller religion. Där vi får vara med som arbetare och förändra”

Stephanie Ohlsson, träarbetare, lagbas Byggnads Väst

Jämställdhet och mångfald

Ett av våra långsiktiga mål är att byggbranschen ska bli mer jämställd och att fler kvinnor ska söka sig hit. 2022 ska fem procent av medlemmarna vara kvinnor. Resultatet 2018 blev 1 550, 1,5 procent, så det finns en del kvar att göra.

Regionala strukturer av Byggnads kvinnliga nätverk, Näta, bildades i några regioner. Under kongressen beslutades om att kvinnliga nätträffar ska genomföras årligen.

Under 2018 startades en ny utbildning i likabehandling. Den är framtagen för att öka kompetensen kring vad diskri-

minering är och hur den motverkas, men också för att synliggöra normer och strukturer i samhället och hur de påverkar oss. Projektet *En byggbransch för alla* coachade företag i jämställdhet, lika behandling och ickediskriminering.

Även internt tog vi upp frågorna på en av enheterna, avtalsenheten, där intervjuer genomfördes gällande upplevd jämställdhet, jämlikhet och mångfald. Läs mer i verksamhetsberättelsen om jämställdhet och mångfald på sid 15-17.

Mänskliga rättigheter

Byggnads har ett stort globalt engagemang och genom BWI och den europeiska federationen EFBWW arbetar vi för att stärka andra byggfack i världen och för att FN:s och ILO:s reglementen upprätthålls. Under året arbetade vi för att avskaffa det moderna slaveriet i Qatar, Kafala-systemet, vi bidrog till att avtal kunde tecknas för bättre arbetsvillkor för byggnadsarbetarna i Sydkorea inför sommar-OS 2018 och vi bidrog till att utveckla Stoppa machokulturen till en global kampanj.

Allas lika rätt och värde är utgångspunkt i allt vi gör

Byggnads deltog också i framtagningen av ansökan till vinter-OS i Stockholm 2026. Målet är att genomföra ett OS på ett hållbart sätt; mänskligt, socialt, ekonomiskt och miljömässigt. Läs mer i verksamhetsberättelsen om mänskliga rättigheter på sid 24-25.

Ett hållbart arbetsliv för våra anställda

Fokus på HR-arbetet i Byggnads låg 2018 på ett hållbart arbetsliv: Hur mår våra anställda? Har de rätt kunskaper och förutsättningar för arbetet?

För att bättre kunna hantera och förebygga stress erbjöds alla anställda på förbundskontoret en utbildning i att med hjälp av Outlook kunna planera, prioritera och strukturera arbetet. Ungefär 50 procent har hittills deltagit. Liknande utbildningar genomfördes i flertalet av våra regioner under året.

De anställdas mående och situation på jobbet lyftes upp på agendan. Förbundskontorets HR besökte alla

regioner och dess ledningar för att prata personalfrågor. Vi genomförde en två-dagars konferens och workshop med alla ordföranden, ekonomiansvariga och avtalsansvariga samt träffades i Byggnads HR-nätverk ett par gånger. Fokus för träffarna låg på ledarskap, mående och hur vi stöttar varandra. Vi verkar i ett hårt klimat där förtal och olaga hot är inslag i många arbetsvardag.

Vi gör löpande insatser för att mäta och följa upp hälsa, fysisk arbetsmiljö och psykosocial arbetsmiljö. Exempel på insatser är hälsoprofilsbedömningar, fysisk och psykosocial skyddsron. Hela organisationen genomför utvecklingssamtal årligen.

”Jag drömmer om en byggbransch där nollvisionen är verklighet och där de långa leden av underentreprenörer inte ska präglas av lönedumping, arbetsplatsolyckor och dåliga villkor”

Isak Molin, snickare, skyddsombud,
Byggnads Småland-Blekinge

Psykosocial enkät VT-18

Har du under det senaste året råkat ut för en hot- eller våldssituation?

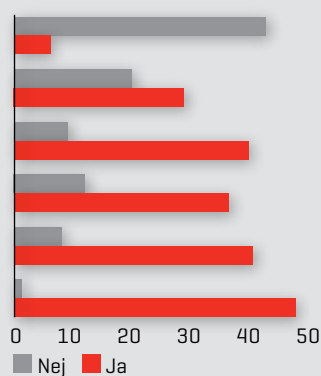
Tar du med dig arbetet hem i tankarna så det påverkar fritiden negativt?

Har du energi kvar till fritidsaktiviteter efter din arbetsdag?

Anser du att din arbetsbelastning är rimlig?

Har du själv möjlighet att påverka arbetstakten?

Har du intressanta och meningsfulla arbetsuppgifter?

Socialt ansvar – risker

- Minskat medlemsantal som en konsekvens av tappat förtroende, att medlemmar inte upplever att Byggnads fyller sitt syfte eller en felbedömning när det gäller verksamhetens inriktning.
- Fel fokus i verksamheten, felprioriteringar.
- Felbedömningar eller otillräckliga interna processer eller rutiner i verksamheten, mänskliga fel, felaktiga system i verksamheten.
- Externa händelser som påverkar verksamheten såsom politiska beslut och lagförändringar.
- Bristande säkerhet, vilket innefattar alla de risker som på något sätt kan skada personer som Byggnads verksamhet omfattar, anställda och medlemmar, företag och samarbetspartners. Inbegriper både fysisk och psykosocial arbetsmiljö och den data om dessa som Byggnads har.

Policies och styrdokument

- Mål och Vision 2022.
- Målplan 2018.
- Ekonomiska styrdokument.
- Svenska byggnadsarbetareförbundets stadgar.

Ekonomiskt ansvar

Byggnads ekonomiska resurser används på ett effektivt och ansvarsfullt sätt för medlemmarna. Kontroll över intäkter och kostnader säkerställs genom verksamhets- och affärssystem och genom processer för korrekt redovisning. Byggnads stadgar och placeringsreglemente redogör för hur förvaltningen ska hanteras ur ett risk- och avkastningsperspektiv och utifrån hållbarhet. Stadgarna säger i korthet att minst 50 procent av tillgångarnas värde ska investeras i räntebärande tillgångar och fastigheter och att placeringar bör ske i flera olika tillgångsslag för att minimera risken.

Hållbarhetskriterier är väsentliga vid val av investering. Förvaltare ska följa placeringsreglementet vid investering men behöver i sin tur också bedriva ett internt hållbarhetsarbete. Byggnads följer regelbundet upp att de efterlevs.

Placeringar får ske i företag som följer ILO:s kärnkonventioner och OECD:s riktlinjer för multinationella företag

OECD:s riktlinjer berör bland annat miljöskydd, konkurrens, finansiering, mutor, beskattning, vetenskap och teknologi.

I de fall företag avviker mot normerna för vi en dialog med förvaltaren. Förbundets placeringskommitté behandlar därefter ärendena innan beslut tas om

innehav ska avyttras eller om de fortsatt kan motiveras. Om innehaven kan användas för påverkan mot en utveckling i linje med förbundets normer, ska det övervägas.

En uppföljning, screening, av hur kriterierna efterlevs genomfördes av en extern part under senhösten 2018. Utifrån årets screening förs dialog kring fyra företag, där främst affäretik och sociala rättigheter diskuteras och där förvaltarna behöver motivera investeringarna.

Förbundet ansluter sig nu till ESG4 Real för att vara med och driva utvecklingen inom ansvarsfulla investeringar och obligatorisk ESG-integration. ESG står för Environmental, Social and Governance.

3 snabba!

LARS HILDINGSSON andre förbundsordförande och ekonomiansvarig

Varför är det viktigt att tänka hållbarhet när vi förvaltar Byggnads kapital?

– Kapitalet ska hjälpa till att nå våra fackliga mål och bidra till en bättre värld.

Vilken kontroll har vi över hur kapitalet investeras?

– Vi screenar kontinuerligt våra innehav och för regelbundna diskussioner med våra förvaltare.

Hur kan vi utveckla hållbarhetsarbetet inom kapitalförvaltningen?

– Att tillsammans med andra aktörer ställa krav på förvaltare och vara drivande så att det blir mer fokus på dessa frågor.

Screeningen visar på god efterlevnad av placeringskriterierna. Det är färre innehav att hantera 2018 jämfört med föregående uppföljning, 0,4 procent mot 1,4 procent

Anti-korruption

Anti-korruption är en av de globala utmaningar som alla organisationer och företag har ett ansvar att motverka. Verksamhetens påverkan och transparens är viktiga faktorer.

Fair Play är ett projekt som drivs av Byggnads Stockholm-Gotland och arbetstagarorganisationen Stockholms Byggmästareförening i syfte att skapa en sundare konkurrens i branschen, ett bättre rykte och en bättre arbetsmiljö. Rättsvårdande myndigheter får genom Fair Play färsk och konkret information om misstänkt pågående brottslighet i byggbranschen. Under 2018 kom 185 tips in till projektet, varav 72 fördes vidare till olika myndigheter.

Läs mer om Fair Play på sid 23 och på Fair Plays hemsida.

185

tips kom in till projektet under året

72

av dessa fördes vidare till olika myndigheter

Ekonomiskt ansvar – risker

- Att tappa medlemmarnas förtroende vid ovarsamhet om medlemmarnas pengar.
- Dålig resultaträkning som konsekvens av ett större medlemstapp, att en investering inte ger planerad avkastning, att investerade värdehandlingar eller fastigheter minskar i värde, att vi tvingas betala ut ett skadestånd eller kompensation av större värde.
- Ett politiskt styre som får konsekvenser för facklig verksamhet, t ex lagförändringar som innebär försämrade möjligheter att bedriva en viss verksamhet.
- Dålig konkurrensutsättning av leverantörer, samma avtal i många år.

Policies och styrdokument

- Svenska Byggnadsarbetareförbundets stadgar.
- Förbundets placeringsreglemente.
- Dokumentet Attestordning, utanordningsrätt och firmateckning.
- Policy för representation och gåvor med bilaga Riktlinjer för representation och gåvor.
- Riktlinjer för inköp av varor och tjänster.
- Policy vid resor.
- Arbetsordning förbundsledning 2018-2022.
- Visselblåsarpolicy.

Miljöansvar

Vi har stor förståelse för det miljöansvar vi har som organisation med 300 anställda, 102 730 medlemmar samt arbetsgivare och samarbetspartners. I en tid då klimathotet växer är det nödvändigt med ett integrerat miljöarbete i verksamheten.

I alla nya processer finns miljöaspekten med som krav

En ny leverantör av profilreklamprodukter upphandlades under 2018 och här var miljökravet prioriterat.

Autogirokampanjen för medlemmarna är ett medvetet klimatsmart val. Tidningen Byggnadsarbetaren trycks på ett Svanengodkänt och miljöcertifierat

tryckeri, Sörmlands Printing Solutions. Äldre befintliga processer kommer att ses över under 2019 så att miljöaspekten alltid finns med.

Resor flyg och tåg

	2017	2018
Antal flygresor	1 336	1 093
Rest antal km FLYG	1 044 750	848 788
Utsläpp CO2 FLYG KG	123 325	99 844
Antal tågresor	1 087	1 006
Rest antal km TÅG	494 199	515 735
Utsläpp CO2 TÅG KG	2,1	2,1

Under 2018 implementerades ett nytt, mer flexibelt, videomötessystem, som möjliggör möten via mobil och dator, förutom via sedvanliga videorom. Redan 2017 hade resandet till möten minskat och minskningen fortsatte under 2018.

Det finns mycket kvar att göra. Bland annat genom att ytterligare minska flygresorna och integrera miljöarbetet inom alla områden i vår verksamhet, till exempel genom att utbilda anställda i hållbar utveckling.

”En sund byggbransch för mig är när jag som kvinna har en lika självklar del som männen. Och att min kompetens inte ska ifrågasättas bara på grund av mitt kön”

Isabelle Lundborg, platsättare,
Byggnads Norrbotten

Fastigheter – det här gjorde vi 2018

Byggnads äger och förvaltar genom Riksbyggen, ett antal fastigheter och miljöarbetet har växlats upp under 2018.

- Påbörjat arbetet med att miljöcertifiera fastigheterna.
- Övergått till LED-lampor i samtliga fastigheter (ett arbete som även kommer pågå under 2019).
- Monterat närvarostyrning på belysning i samtliga fastigheter (pågår även under 2019).
- Vidtagit energisparande åtgärder för värme och vattenförbrukningar (pågår fortlöpande).
- Påbörjat en miljöinventering av samtliga fastigheter (innebär undersökning av föroreningar och miljö- och hälsostörande ämnen i fastigheter och byggnadsmaterial, t ex asbest, PCB, bly och kvicksilver), klart 2020.
- Genomfört Energideklaration 2020, (gjordes senast 2010).

Miljöansvar – risker

- Klimatförändringar.

Policies och styrdokument

- Policy vid resor.
- Riktlinjer för inköp av varor och tjänster.

”Ett schysst bygge för mig är ett bygge där vi inte riskerar att slå eller skada oss, eller till och med dö. En plats där vår arbetsmiljö tas på allvar”

Jesper Hanssen, VVS, Bravida,
Byggnads Stockholm-Gotland

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till förbundsfullmäktige i Svenska Byggnadsarbetareförbundet, org.nr 802000-4936

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2018 på sidorna 35-40 i Byggnads verksamhetsberättelse för 2018 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FAR:s uttalande RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionsd i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 9 april 2019

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Ulrika Granholm Dahl

Auktoriserad revisor

Marcus Eriksson

Förtroendevald revisor

Pierre Andersson

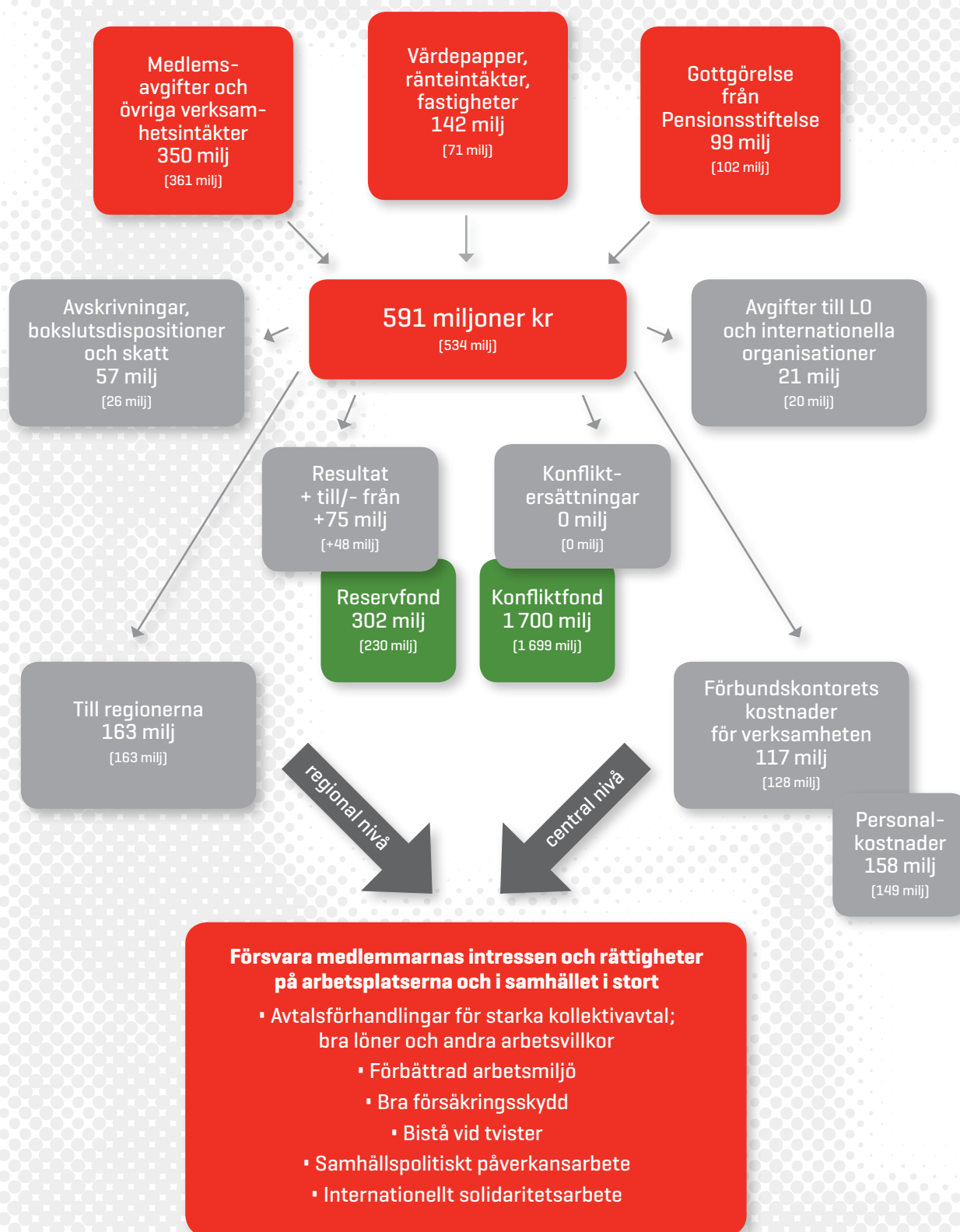
Förtroendevald revisor

Håkan Solander

Förtroendevald revisor

Så här användes förbundets resurser 2018

2017 års siffror inom parentes.

Vad är en årsredovisning?

När en medlem betalar sin medlemsavgift blir hen inte bara medlem i Byggnads utan också en av de cirka 103 000 "ägarna" av Byggnads. Som "ägare" har medlemmen rätt att varje år få en ekonomisk rapport över hur medlemsavgiften använts – en årsredovisning.

Årsredovisningen visar om Byggnads ekonomi är bra eller dålig och sammanfattar alla ekonomiska händelser under året, det vill säga alla inbetalningar, löner, inköp med mera.

Följande ingår: Förvaltningsberättelse med flerårsjämförelse (5 år), resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter samt revisionsberättelse.

I *förvaltningsberättelsen* går det att läsa om väsentliga händelser under året. Belopp inom parantes avser i regel föregående år.

Resultaträkningen och *kassaflödesanalysen* berättar hur Byggnads använt de pengar som tagits emot under året.

Balansräkningen visar om Byggnads ekonomiska ställning är bra eller dålig.

För att resultaträkningen och balansräkningen ska bli överskådliga samlas förklaringarna till beloppen i *noterna*.

För att lättare kunna se Byggnads ekonomiska utveckling under året finns jämförelsesiffror för året innan. Dessutom finns det en flerårsjämförelse med vissa nyckeltal samlade så att man kan se utvecklingen över en längre tid.

I *revisionsberättelsen* skriver revisorerna om de godkänner årsredovisningen eller inte.

Från och med 2014 omfattas förbundet av ett nytt redovisningsregelverk, K3. Syftet med det nya regelverket är att läsarna ska få bättre information om förbundets ekonomi.

Förvaltningsberättelsen

I förvaltningsberättelsen förklaras verksamhet, väsentliga händelser och annat som påverkat eller kan påverka Byggnads ekonomi. Det ska också framgå hur Byggnads förvaltat pengarna (de finansiella tillgångarna) som sparats ihop under årens lopp. Här står även styrelsens förslag på hur årets resultat disponerats.

Resultaträkningen

Det är i resultaträkningen det framgår om det gått ekonomiskt bra eller dåligt för Byggnads under året som gått. Överst i resultaträkningen står vilka intäkter (inkomster) Byggnads haft under året. Förbundsavgiften är den största intäkten. Intäkterna minskas sedan med årets kostnader: externa kostnader, personalkostnader, avgifter till andra organisatio-

ner, utbetalda konfliktersättningar, regionbidrag och avskrivningar av materiella anläggningstillgångar är exempel på några av de kostnadsposter som redovisas i resultaträkningen.

Externa kostnader är bland annat utgifter för lokaler, telefon, arbetsredskap, förbrukningsmaterial, konsulttjänster, resor och annat som behövs för att kunna bedriva verksamheten.

Personalkostnader är utgifter för löner och arvoden, arbetsgivaravgifter och pensionskostnader. Detaljerad redovisning av personalkostnader finns i not 6 och 7.

År 2018 har förbundet fått en gottgörelse från pensionsstiftelsen med 99 mkr (102). Vad en pensionsstiftelse är och hur den fungerar kan du läsa mer om i Pensionsstiftelsens årsredovisning.

Avgifter till andra organisationer är de avgifter vi betalar till bland annat LO och de internationella organisationer som Byggnads är medlem i. LO-avgiften är den största delen.

År 2011 införde Byggnads ett nytt inkomstbaserat avgiftssystem, indelat i 9 avgiftsklasser. Hälften av förbundsavgifterna betalas ut till regionerna enligt särskild fördelningsnyckel, regionbidrag.

Avskrivningar används för att fördela kostnader för till exempel en datorinvestering under de år datorn kommer att användas i verksamheten.

När verksamhetsintäkterna är minskade med verksamhetskostnaderna återstår verksamhetens resultat.

Byggnads äger ett antal fastigheter. Resultatet från fastigheterna står under rubriken "Resultat från fastighetsförvaltningen".

Hur mycket ränta och utdelningar Byggnads fått på de finansiella tillgångarna står under rubriken "Resultat från finansiella investeringar". Under samma rubrik framgår även resultatet från försäljningar av de värdepapper förbundet investerat sina pengar i.

Bokslutsdispositioner innebär att man kan styra det skattepliktiga resultatet genom att avsätta pengar till periodiseringsfonder eller återföra därifrån, enligt vissa regler. Detta är en laglig möjlighet i skattelagstiftningen. Bokslutsdispositioner medför inga in- eller utbetalningar av

pengar. År 2017 har Byggnads avsatt 33,1 mkr (22,7) till periodiseringsfond. Hur mycket förbundet totalt har avsatt till periodiseringsfonder framgår av rubriken "Obeskattade reserver" i balansräkningen.

På resultatet från fastighetsförvaltningen tillsammans med ränta och utdelningar betalar Byggnads skatt. Hur mycket skatt det blev framgår av rubriken "Skatt på årets resultat".

Årets resultat som står längst ner i resultaträkningen visar om Byggnads ekonomi har gått med plus eller minus under året. Årets resultat, om det är positivt, används främst för att säkerställa konfliktfonden, så att den enskilde medlemmen ska kunna få en bra ersättning i händelse av konflikt inom Byggnads avtalsområden. Om årets resultat är negativt så regleras detta i första hand mot reservfonden som kan sägas utgöra förbundets rörelsekapital.

Balansräkningen

Balansräkningen berättar vilka tillgångar och skulder Byggnads hade den sista december. Tillgångarna minus skulderna kallas eget kapital. Den största delen av Byggnads egna kapital utgörs av konfliktfonden. Storleken på eget kapital visar hur mycket av tillgångarna som är betalda med egna pengar. Med andra ord; ju större eget kapital Byggnads har, desto bättre ekonomi.

Kassaflödesanalysen

Kassaflödesanalysen är en beskrivning av inbetalningar och utbetalningar. Den beskriver till exempel om pengar använts till investeringar i datorer eller om pengarna använts till att betala skulder. Kassaflödesanalysen beskriver alltså på vilket sätt likviditet har skapats och hur den har använts.

Noterna

För att inte resultaträkningen och balansräkningen ska bli för detaljerade används noter för att förklara och dela upp beloppen i resultaträkningen och balansräkningen. I noterna framgår till exempel viss personalstatistik. Det går även att få reda på vilka värdepapper som Byggnads investerat i.

Revisionsberättelsen

Revisorerna utses av medlemmarnas ombud på kongressen. Revisorernas uppgift är att kontrollera att årsredovisningen (bokföringen) följer lagen samt att granska styrelsens arbete under året.

När revisorerna inte hittat något att anmärka på skriver de en ren revisionsberättelse. Det betyder att revisorerna godkänner årsredovisningen och styrelsens arbete under året.

Byggnads årsredovisningar 2018

FÖRBUNDET	44
Förvaltningsberättelse.....	44
Flerårsjämförelse.....	46
Resultaträkning.....	47
Balansräkning.....	48
Kassaflödesanalys.....	49
Noter.....	50
Revisionsberättelse.....	56
SVENSKA BYGGNADSARBETAREFÖRBUNDETS PENSIONSSTIFTELSE.....	58
STIFTELSEN BYGGNADS INTERNATIONELLA SOLIDARITETFOND.....	64

Svenska Byggnadsarbetareförbundets årsredovisning för 2018

Styrelsen avger följande årsredovisning. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Allmänt om förbundets verksamhet

Svenska Byggnadsarbetareförbundet, Byggnads, organiserar arbetstagare inom bygg- och anläggningssektorn. Förbundet, som grundades 1889, har i dag över 100 000 medlemmar inom ett trettiotal yrkesgrupper.

Förbundet och de 11 regionerna är egna juridiska personer med egen ekonomi. Verksamheten regleras i gemensamma stadgar fastställda av kongressen.

Byggnads arbetslöshetskassa är en självständig juridisk person med egna stadgar och lämnar särskild verksamhetsberättelse.

Svenska Byggnadsarbetareförbundets Pensionsstiftelse förvaltas av förbundet och har till uppgift att trygga pensionsutfästelser för såväl förbundets som regionernas funktionärer.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Medlemsutvecklingen

För tredje året i rad lämnade Byggnads årsskiftet med ett positivt medlemsresultat – de 102 730 byggnadsarbetare som valde att vara fackligt anslutna år 2018 utgjorde en ökning på 583 stycken jämfört med 2017.

Under året gjorde vi flera viktiga insatser för medlemsutvecklingen. Dels förbättrades arbetet med rutinerna kring in- och utträden i organisationen, dels gav det systematiska arbetet med att långsiktigt stärka de förtroendevaldas roll resultat. Den första medlemsvärningsutbildningen genomfördes och fler är inplanerade under nästa år.

Kongressen

Under Byggnads 17:e kongress fick de 156 ombuden, utsända av sina arbetskamrater, ta ställning till över 350 motioner

och styrdokument. Vi prövade också ett nytt koncept: demokratitorg. En möjlighet att i mindre grupper diskutera och påverka Byggnads strategidokument Mål och Vision 2022. Kongressen fattade många viktiga beslut och genomförandet är redan i full gång.

Jämställdhet

Ett år efter #metoo och #sistaspikenikistan fortsätter arbetet med att förändra gamla strukturer. Projektet Stoppa machokulturen handlar om att synliggöra och arbeta med bland annat de sexistiska jargonger som påverkar både män och kvinnor på ett negativt sätt. Nu ser vi hur branschen sakta men säkert förändras. Antalet kvinnor ökar i såväl Byggnads medlemsregister som på yrkesutbildningarna. Under året har vår kampanj Stoppa machokulturen bland annat fokuserat på att våga prata om psykisk ohälsa.

Byggnadsbussen

Utöver alla de arbetsplatsbesök som Byggnadsanställda och förtroendevalda genomfört inom ramen för vårt ordinarie uppdrag, rullade Byggnadsbussen under året genom landet i syfte att genomföra arbetsplatsbesök och föra fackliga samtal ute på våra medlemmars arbetsplatser. Byggnadsbussen var bemannad av tre yrkesarbetande medlemmar. Deras huvudsakliga arbetsuppgift var att träffa såväl medlemmar som ickemedlemmar för att prata om styrkan i att vara fackligt ansluten. Medlemmarna fick också information om sina försäkringar.

Valrörelsen 2018

Under 2018 stod valet i fokus för vårt facklig-politiska arbete. Byggnads samordnade både valplattform och den utåtriktade kampanjen Vem f*rn bryr sig med övriga fackförbund inom 6F. Efter sommaren tog kampanjen fart och hela 36 000 samtal, på arbetsplatser över hela landet och per telefon, genomfördes. Kampanjen fokuserade på ett antal viktiga frågor för Byggnads medlemmar. Exempelvis att stoppa lönedumpningen när kommuner och landsting

upphandlar jobb och att begränsa vinster i välfärden.

Under 2018 har arbetet med GDPR anpassning intensifierats.

Övertagande av fastigheter i Polstjärnan
Förbundet har tillsammans med Kommunal i Handelsbolaget Polstjärnan, som vi äger med 50 % var, tillsammans med Riksbyggen färdigställt två fastigheter med hyresrätter i Gustavsberg, Porslinsfabriken, med sammanlagt 119 lägenheter. Inflyttningen skedde under vår och sommar.

Den finansiella verksamheten

Året började med uppgångar på världens börser men i takt med att politiska risker eskalerade igen och hot om handelstullar tilltog med då ökad oro om framtida tillväxt så intog marknaderna en mer försiktig hållning. Året avslutades svagt och Stockholmsbörsens index OMXSPI slutade för helåret på -7,7 %. Förbundets avkastning på de finansiella tillgångarna, sett till marknadsvärdena, blev -1,7 % (6,6).

Måluppfyllelse

Kongressuppföljning

Avstämning har skett på förbundsstyrelsens sammanträde den 19 februari och på kongressen 30 maj - 3 juni. Det slutliga resultatet blev 57 pågående och 146 klara. Detta gäller de bifallna att-satserna och de bifallna förslagen från kongressrapporterna, En juridisk person, Mål & Vision 2022 samt Arvodesutredningen.

Fullmäktiges fastställda Målplan 2018 var

Organisering

- 150 st fullmakter – resultat: 47 fullmakter.
- 3 596 fler medlemmar – resultat: 583 medlemmar.
- 250 st nya fackligt förtroendevalda (upp till 50 anställda) – resultat: 193 st.
- 1 700 nya kollektivavtal – resultat: 1 067.
- 15 000 arbetsplatsbesök i små och medelstora företag – resultat: 15 400.

Medlemsutveckling

Vi ökade med 583 medlemmar. Det är tredje året i rad som förbundet ökar totala antalet medlemmar och vi var den sista december, 102 730 medlemmar (102 147). De yrkesverksamma medlemmarna var 75 729 (75 174).

Medlemsavgifterna vid utgången av året

Den månadsavgift som medlemmarna betalar till förbundet består av en förbundsavgift samt en avgift till den lokala regionen. Förbundsavgiften är inkomstbaserad och indelad i 9 avgiftsklasser. Avgiften i avgiftsklass 1 var 422 kr (413) per månad. Avgiften till regionen var i genomsnitt 144 kr (143) per månad. Avgifterna varierar mellan de olika regionerna beroende på geografiska förhållanden, medlemsantal och omfattningen av regionens verksamhet.

Den sammanlagda månadsavgiften till förbundet och regionerna, vid utgången av 2018 i avgiftsklass 1, blev därmed i genomsnitt 566 kr (556). Avgiften i

avgiftsklass 8 var 2018 sammanlagt 51 kr (50) per månad varav regionen fick 21 kr (21). Medlemmar i denna avgiftsklass består i huvudsak av pensionärer. Gymnasieelever är avgiftsbefriade.

Under 2018 har nya medlemmar erbjudits ett fullvärdigt medlemskap för en avgift på 100 kr/mån under de första 3 månaderna. Byggnads medlemmar i A-kassan betalar 110 kr (110) per månad. Enskilt anslutna till a-kassan betalar 119 kr (119) per månad. Under året har även Byggnads medlemmar erbjudits en juristförsäkring för 30 kr i månaden.

Konfliktersättning

Grundbeloppet för konfliktersättning ökade från 1 100 till 1 125 kr per dag från och med 2018-07-01. Under första konfliktveckan utgår 1 020 kr per dag, en ökning med 20 kr. Konfliktersättningen är inte skattepliktig.

Resultat och ställning, tkr

Medlemsavgifter och övriga intäkter uppgick till 350 349 (360 623) och kostnaderna för den ideella verksamheten var 360 382

(358 562). Resultatet av den fackliga verksamheten uppgick till -10 033 (2 061).

Under året har det betalats ut 0 (4) i konfliktersättningar.

Fastighetsförvaltningen redovisar ett överskott efter avskrivningar på 7 085 (995).

Resultatet från finansiella investeringar uppgick till 132 739 (68 287), vilket omfattar realiserade vinster och förluster, utdelningar och räntor.

Skillnaden mellan marknadsvärde och bokfört värde på förbundets finansiella anläggningstillgångar uppgick till 475 203 (622 395).

Förbundet uppvisar ett resultat efter bokslutsdispositioner och skatt på +74 728 (+47 547).

Förbundets bokförda egna kapital uppgick vid årets slut till 2 017 011 (1 950 719) varav konfliktfonden 1 700 000 (1 698 932).

Förbundet lämnar en separat hållbarhetsredovisning som publiceras på sidorna 35-40 i Byggnads verksamhetsberättelse 2018.

Förändring eget kapital, tkr

	Ingående balans	Just. av eget kapital*	Reserveringar	Utnyttjande	Årets resultat	Utgående balans
Konfliktfond	1 698 932		1 068			1 700 000
Reservfond	230 468	-8 436	82 971	3 181		301 822
Kongressfond	8 243		2 165	-8 243		2 165
Övriga fonder	13 076		73	-125		13 024
Balanserat kapital/årets resultat			-86 277	11 549	74 728	
Utgående balans	1 950 719	-8 436	-	6 362	74 728	2 017 011

* Justeringar av eget kapital har skett av ingående balanser 2018 netto -8 436 tkr, -10 520 tkr hänförs till tidigare års uppskjuten skatteskuld på fastigheter i HB Polstjärnan samt 2 084 tkr är att hänföra till ändrad redovisningsmetod avseende medlemsintäkter.

Resultatdisposition

Resultatet för 2018 har av styrelsen disponerats på följande sätt:

Årets resultat enligt resultaträkningen

74 728

Utnyttjande av ändamålsbestämda medel från tidigare år:

Reservfond	3 181
Kongressfond	8 243
Övriga fonder	125
	11 549

Reservering av ändamålsbestämda medel:

Konfliktfond	-1 068
Reservfond	-82 971
Kongressfond	-2 165
Övriga fonder	-73
	-86 277

Kvarstående belopp för året/balanserat kapital

-

Flerårsjämförelse i tkr

	2018	2017	2016	2015	2014
Verksamhetsintäkter	350 326	360 623	362 377	360 861	335 777
verksamhetsintäkternas förändring i %	-3	-	-	8	-1
varav förbundsavgifter	329 206	325 418	321 586	318 587	311 425
Resultat från:					
Ideella verksamheten	-10 033	2 061	-131 542	50 089	-39 190
Fastighetsförvaltningen	7 085	995	-5 201	-5 556	-3 755
Finansiella investeringar	132 739	68 287	130 492	54 567	63 379
Bokslutsdispositioner	-33 056	-6 700	18 000	-9 000	-8 000
Skatt	-22 007	-17 096	-29 766	-6 722	-7 783
	74 728	47 547	-18 017	83 378	4 651
Balansomslutning	2 314 133	2 243 055	2 176 598	2 235 111	2 141 438
Justerat eget kapital	2 089 360	2 001 621	1 947 985	1 980 042	1 889 644
varav konfliktfond	1] 1 700 000	1 698 932	1 670 305	1 644 113	1 613 021
konfliktfondens förändring i %	2] -	2	2	2	2
Marknadsvärde eget kapital	3] 2 563 287	2 624 016	2 486 376	2 505 026	2 342 671
Soliditet i %	4] 90	89	89	89	88
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	20 143	16 787	7 171	10 738	11 176
Medeltal anställda	66	64	63	61	66
varav kvinnor	27	28	27	25	28
varav män	39	36	36	36	38
Antal medlemmar vid årets slut	5] 102 730	102 147	101 667	101 345	102 550
varav yrkesverksamma	75 729	75 174	75 665	76 293	76 338
Justerat eget kapital per yrkesverksam medlem i kr	27 590	26 627	25 745	26 197	24 754
Medlemsavgifter, kr per månad	676	666	665	662	652
varav till region i genomsnitt	144	143	140	138	137
varav till förbundet	6] 422	413	404	394	385
varav till a-kassa	7] 110	110	121	130	130

- 1] Justerat eget kapital är eget kapital plus 78 % av obeskattade reserver. 22 % av de obeskattade reserverna utgörs av schablonberäknad uppskjuten skatt.
- 2] Konfliktfonden är den största delen av det egna kapitalet. Konfliktfonden fastölldes på kongressen 2018 till 1 700 mkr.
- 3] Marknadsvärde eget kapital är justerat eget kapital plus skillnaden mellan bokförda värden och marknadsvärden på finansiella anläggningstillgångar per den 31/12.
- 4] Soliditeten är justerat eget kapital dividerat med balansomslutning uttryckt i %.
- 5] Medlemsstatistik har konverterats vid övergång till nytt verksamhetssystem vilket påverkar vid jämförelse mellan åren 2015-2016.
- 6] Avgiftssystemet är ett inkomstbaserat system med 9 avgiftsklasser. Den i denna översikt angivna avgiften avser den högsta avgiftsklassen.
- 7] I avgiften till a-kassan ingår den för år 2013 av Riksdagen beslutade arbetslöshetsavgiften.

Resultaträkning

	Not	2018	2017
Verksamhetens intäkter	1, 2		
Förbundsavgifter	3	329 206	325 418
Bidrag	4	10 958	9 594
Övriga verksamhetsintäkter		10 185	25 611
Summa verksamhetens intäkter		350 349	360 623
Verksamhetens kostnader			
Externa kostnader	5	-117 323	-128 140
Personalkostnader	6, 7	-158 194	-149 155
Gottgörelse från pensionsstiftelse	6	99 325	102 044
Avgifter och anslag till organisationer		-20 764	-20 074
Konfliktersättning		-	-4
Regionbidrag	3	-163 041	-163 034
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	8	-385	-199
Summa verksamhetens kostnader		-360 382	-358 562
Verksamhetens resultat		-10 033	2 061
Resultat från fastighetsförvaltningen			
Resultat från andelar i handelsbolag	9	6 533	734
Hysesintäkter	5	10 436	9 602
Kostnader för fastighetsförvaltning		-7 546	-7 131
Avskrivningar	10	-2 338	-2 210
Summa resultat från fastighetsförvaltningen		7 085	995
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	11	125 130	51 559
Ränteintäkter och liknande resultatposter	12	9 175	17 885
Räntekostnader och liknande resultatposter		-1 566	-1 157
Summa resultat från finansiella investeringar		132 739	68 287
Resultat efter finansiella poster		129 791	71 343
Förändring periodiseringsfond		-33 056	-6 700
Skatt	13	-22 007	-17 096
Årets resultat		74 728	47 547

Balansräkning

	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR	1		
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	10	100 263	82 457
Inventarier	8	853	193
		101 116	82 650
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar i koncernföretag	14	80	80
Aktier och andelar i intresseföretag	15	493 566	449 589
Långfristiga värdepappersinnehav	16	1 514 039	1 525 530
Andra långfristiga fordringar	17	36 500	39 983
		2 044 185	2 015 182
Summa anläggningstillgångar		2 145 301	2 097 832
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Medlemsfordringar		6 639	-
Kundfordringar		1 104	2 823
Skattefordran		4 570	-
Övriga kortfristiga fordringar		11 478	23 117
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	12 933	29 361
		36 724	55 301
Kassa och bank		132 108	89 922
Summa omsättningstillgångar		168 832	145 223
SUMMA TILLGÅNGAR		2 314 133	2 243 055
EGET KAPITAL OCH SKULDER	1		
Eget kapital			
Ändamålsbestämda medel		1 715 189	1 720 251
Reservfond		301 822	230 468
		2 017 010	1 950 718
Obeskattade reserver	19	92 756	59 700
Avsättningar	20		
Uppskjuten skatteskuld		15 679	5 559
		2 125 445	2 015 977
Långfristiga skulder			
Övriga långfristiga skulder	21	53 450	53 450
		53 450	53 450
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		10 203	17 624
Skatteskuld		-	22 336
Skuld erhållna, ej utnyttjade bidrag		342	-
Skulder koncernföretag		80	80
Övriga kortfristiga skulder		113 962	123 247
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	22	10 651	10 341
		135 238	173 628
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		2 314 133	2 243 055

Kassaflödesanalys

	2018	2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Rörelseresultat efter finansiella poster	-2 948	3 056
Avskrivningar	2 723	2 409
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-399	2 086
	-624	7 551
Erhållen ränta	9 175	17 885
Erhållna utdelningar	125 130	73 893
Erlagd ränta	-1 566	-1 157
Betald inkomstskatt	-46 827	-13 697
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av verksamhetskapital	85 288	84 475
Förändringar av verksamhetskapital		
Ökning [-]/ minskning [+] kund- och medlemsfordringar	-4 920	-796
Ökning [-]/ minskning [+] kortfristiga fordringar	28 067	3 605
Ökning [+] / minskning [-] leverantörsskulder	-7 421	2 187
Ökning [+] / minskning [-] kortfristiga skulder	-8 633	5 775
Kassaflöde från den löpande verksamheten	92 381	95 246
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-21 189	-16 787
Placeringar i övriga finansiella anläggningstillgångar	-29 003	-160 679
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-50 192	-177 466
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Ökning [+] / minskning [-] långfristiga skulder	-	-1 237
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	-1 237
Årets kassaflöde	42 189	-83 457
Likvida medel vid årets början	89 922	173 379
Likvida medel vid årets slut	132 111	89 922

Noter till resultat- och balansräkning

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning [K3]. Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år, om inget annat anges.

Intäkter

Det inflöde av ekonomiska fördelar som förbundet erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkterna värderas till verkliga värdet av det som kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar inbetalningar för medlemskap i förbundet. Medlemsavgifter redovisas vid inbetalning från medlemmen och intäktsredovisas över den tidsperiod som avses.

Gåvor och bidrag

En transaktion i vilken organisationen tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är en gåva eller ett erhållit bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att organisationen uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om organisationen har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfyllts.

Skatt

Skatt på årets resultat i resultaträkningen består av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu ej har redovisats. Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser.

Uppskjuten skatteskuld redovisas från och med 2017 för alla skattepliktiga

temporära skillnader, dock särredovisas inte uppskjuten skatt hänförlig till obeskattade reserver eftersom obeskattade reserver redovisas som en egen post i balansräkningen. Uppskjuten skattefordran redovisas för avdragsgilla temporära skillnader och för möjligheten att i framtiden använda skattemässiga underskottsavdrag. Värderingen baseras på hur det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller skuld förväntas återvinnas respektive regleras. Beloppen baseras på de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen och har inte nuvärdesberäknats.

Eventualförpliktelse

- En möjlig förpliktelse som härrör till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom förbundets kontroll, inträffar eller uteblir, eller

- En befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som kan direkt hänföras till förvärvet av tillgången.

Byggnaderna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningar på byggnader. Linjär avskrivning sker med följande avskrivningstider.

Stomme	150 år
Tak	50 år
Fasad	40 år
Inre ytskikt	35 år
Installationer	25 år
Specialanpassningar	15 år
Balkonger	100 år

Följande avskrivningstider tillämpas på övriga materiella anläggningstillgångar.

Inventarier	3 år
Datorer	3 år

Finansiella anläggningstillgångar

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 11 (Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Värdering av finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde, inklusive eventuella transaktionsutgifter som är direkt hänförliga till förvärvet av tillgången.

Nedskrivning sker vid varaktig värdenedgång av marknadsvärdet. Vid värdering tillämpas portföljmetoden.

Penningmarknadsplaceringar och obligationer värderas till anskaffningsvärdet då dessa planeras att behållas till förfallodatum.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal. Leasingavgiften kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Fordringar

Kundfordringar och övriga fordringar som utgör omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Det finns inte några väsentliga poster i förbundets resultat- och balansräkning som baseras på uppskattningar och bedömningar.

Not 3 Förbundsavgifter	2018	2017
Förbundsavgifter	329 206	325 418
Summa	329 206	325 418

Regionbidrag		
Bidrag till regionerna	160 072	158 725
Särskilt bidrag	2 969	4 309
Summa	163 041	163 034

Not 4 Bidrag	2018	2017
Byggnads NU	2 200	2 200
Försäkringsinformation	2 106	2 876
Opinionsbildning	467	101
RSO/arbetsmiljö	272	126
Arbetsförmedlingen Nubyggare	342	-
ESF	3 648	-
Övriga bidrag	1 923	4 291
Summa	10 958	9 594

Not 5 Operationella leasingavtal	2018	2017
Kostnadsförda leasingavgifter avseende operationella leasingavtal	4 088	4 167
Framtida minimileasingavgifter avseende ej uppsägningsbara operationella leasingavtal		
Ska betalas inom 1 år	4 088	4 436
Ska betalas inom 1 - 5 år	8 176	14 740
Ska betalas senare än 5 år	-	3 685
Leasingavtalen avser hyror av lokaler.		
Under året erhållna leasingavgifter	10 436	9 602
Framtida minimileasingavgifter som kommer att erhållas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal		
Förfaller till betalning inom 1 år	10 451	35 048
Förfaller till betalning senare än ett men inom 5 år	9 264	112 463
Förfaller till betalning senare än fem år	-	24 846
Leasingavtalen avser till största delen uthyrning av bostäder.		

Not 6 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	2018	2017
Löner och andra ersättningar:		
Styrelse och förbundsledning	3 820	3 716
Övriga anställda	37 587	33 529
Totala löner och ersättningar	41 407	37 245
Sociala kostnader	13 699	12 190
Pensionskostnader	99 772	96 926
Gottgörelse från pensionsstiftelse	-99 325	-102 046
Totala löner och sociala kostnader	55 553	44 315

Not 7 Medelantal anställda etc	2018		2017	
	<i>Antal anställda</i>	<i>Varav män</i>	<i>Antal anställda</i>	<i>Varav män</i>
Totalt	66	39	64	36
Styrelseledamöter och ledande befattningshavare	<i>Antal på balansdagen</i>	<i>Varav män</i>	<i>Antal på balansdagen</i>	<i>Varav män</i>
Styrelseledamöter	15	15	15	15
Förbundsordförande och andra ledande befattningshavare [AU]	4	4	4	4

Utbetalda löner och externa arvoden per månad för arbetsutskottet

Johan Lindholm, förbundsordförande, 73 934 kr i lön och ersättningar från förbundet samt 26 521 kr i arvoden från externt uppdrag i Riksbyggen och Folksam.

Lars Hildingsson, andre förbundsordförande, 65 075 kr i lön och ersättningar från förbundet samt 13 289 kr i arvoden från externa uppdrag i Riksbyggen, Byggnads a-kassa, Sveriges A-kassor och Riva del Sole.

Torbjörn Hagelin, avtalssekreterare, 65 444 kr i lön och ersättningar från förbundet.

Patrik Östberg, förbundssekreterare, 65 658 kr i lön och ersättningar från förbundet samt 3 460 kr i arvoden från externa uppdrag i Riksbyggen, Folksam och TSL.

Ingen i arbetsutskottet har avtal om avgångsvederlag.

Pensionsförmånerna för arbetsutskottet följer samma avtal som för övriga centralt anställda funktionärer.

Pensionsförmånerna är i likhet med övriga centralt anställda funktionärer tryggade i Byggnads Pensionsstiftelse.

Pensionsskulden för ledamöterna i arbetsutskottet uppgick till 10 024 tkr [9 063 tkr].

Tryggande av pensionsutfästelser

Förbundet tryggar sina pensionsutfästelser dels genom Byggnads Pensionsstiftelse för funktionärer och dels genom Konsumentkooperationens Pensionsstiftelse för administrativ personal och tidigare Bleck & Plåt anställda.

De samlade pensionsfondernas marknadsvärden uppgick den 31/12 till

1 571 528 tkr [1 688 692]. Den försäkringstekniskt beräknade skulden uppgick till 1 163 263 tkr [1 175 945].

Kollektivavtal

Byggnads har träffat kollektivavtal med Byggnads ombudsmannaförening, BOF, för centralt anställda funktionärer och med Byggnads lokala ombudsmannaförening, BLOM, för lokalt anställda funktionärer.

Administrativ personal omfattas av kollektivavtal mellan Handelsanställdas förbund och Arbetarrörelsens förhandlingsorganisation, AFO.

Journalister anställda på tidningen Byggnadsarbetaren omfattas i huvudsak av kollektivavtalet mellan Handels och AFO med undantag för löner där journalistavtalet följs.

Not 8 Inventarier, verktyg och installationer

	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärden	28 624	28 624
Årets inköp	1 046	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	29 670	28 624
Ingående avskrivningar	-28 432	-28 232
Årets avskrivningar	-385	-199
Utgående ackumulerade avskrivningar	-28 817	-28 431
Utgående redovisat värde	853	193

Not 9 Resultat från andelar i handelsbolag

	2018	2017
Fastighetsbolaget Polstjärnan HB [50 %]	9 397	9 214
Rönneberga Kursgård HB [50 %]	-2 864	-8 480
Summa	6 533	734

Not 10 Byggnader och mark

	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärden	112 387	95 600
Årets investeringar	20 143	16 787
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	132 530	112 387
Ingående avskrivningar	-29 930	-27 720
Årets avskrivningar	-2 337	-2 210
Utgående ackumulerade avskrivningar	-32 267	-29 930
Utgående restvärde enligt plan	100 263	82 457

Förvaltningsfastigheter

Förbundet äger 5 st fastigheter, med främst bostäder, som innehas för långsiktig uthyrning och värdestegring. Fastigheterna klassificeras därför som förvaltningsfastigheter. Förvaltningsfastigheternas redovisade värde uppgår till 100 263 tkr [82 457].

För upplysningsändamål har det gjorts en värdering för att bedöma fastigheternas verkliga värde. Det verkliga värdet utgörs av ett marknadsvärde baserat på priser på en aktiv marknad, justerade, om så krävs, för eventuella avvikelser avseende tillgångens typ, läge eller skick. Om sådan information inte finns tillgänglig, används alternativa värderingsprinciper som exempel-

vis diskonterade kassaflödesanalyser. Extern värdering görs när förutsättningarna har ändrats på ett sådant sätt som kan antas väsentligt påverka fastigheternas verkliga värde, dock minst vart tredje år.

Fastigheterna värderas till 335 349 tkr. Fastigheterna värderades senast i december 2018.

Not 11 Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	2018	2017
Utdelningar	18 507	16 208
Realisationsresultat vid försäljning	106 623	57 685
Nedskrivning	-	-22 334
Summa	125 130	51 559

Not 12 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	2018	2017
Räntor	2 886	4 897
Övriga finansiella intäkter	6 289	12 988
Summa	9 175	17 885

Not 13 Skatt på årets resultat

	2018	2017
Aktuell skatt	22 406	15 010
Uppskjuten skatt	-399	2 086
Skatt på årets resultat	22 007	17 096
Redovisat resultat, i skattepliktig verksamhet, före skatt	123 508	77 518
Skatt beräknad enligt gällande skattesats	21 770	14 968
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat i skattepliktig verksamhet	589	-
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	47	42
Uppskjuten skatt	-399	2 086
Redovisad skattekostnad	22 007	17 096

Not 14 Aktier och andelar i koncernföretag

	Org nr	Säte	Kapital- andel %	Rösträtts- andel %	Bokfört värde 2018	Bokfört värde 2017	Andel i eget kapital 2018-12-31	Andel i resultat 2017-12-31
Fastighetsbolaget Maina AB	556459-7655	Stockholm	100	100	80	80	80	-

Not 15 Aktier och andelar i intresseföretag

	Org nr	Säte	Kapital- andel %	Rösträtts- andel %	Bokfört värde 2018	Bokfört värde 2017	Andel i eget kapital 2018-12-31	Andel i resultat 2017-12-31
Facklig Administration i Samverkan 6F AB	556868-0168	Stockholm						
Fastighetsbolaget Polstjärnan HB	902001-5617	Stockholm						
Rönneberga Kursgård HB	916602-1403	Lidingö						
Riksbyggen ekonomisk förening	702001-7781	Stockholm						
Facklig Administration i Samverkan 6F AB			34,8	34,8	6 575	6 575		
Fastighetsbolaget Polstjärnan HB			50,0	50,0	296 269	251 872	277 353	9 397
Rönneberga Kursgård HB			50,0	50,0	5 029	7 893	5 029	-2 864
Riksbyggen ekonomisk förening			21,0	21,0	185 693	183 249		
							2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde							449 589	245 095
Årets förvärv							43 977	45 700
Omklassificering							-	181 128
Nedskrivning							-	-22 334
Utgående anskaffningsvärde							493 566	449 589

Not 16 Långfristiga värdepappersinnehav

	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	1 525 530	1 603 798
Årets förvärv	169 106	368 776
Omklassificering	-	-181 128
Årets försäljning	-180 597	-265 916
Utgående anskaffningsvärde	1 514 039	1 525 530

Strategiska långfristiga värdepapper

	Antal aktier/andelar	Andel i %	Ansk.värde 2018-12-31	Ansk.värde 2017-12-31
Aktier/andelar				
Folkets hus, Skellefteå	1		13	13
Folksam-LO fondförsäkringsbolag	7	7	13 720	13 720
Plåtslageribranschens Mätningdata	1		500	500
Riksbyggen BoSpar ekonomisk förening	30	30	-	3 000
<i>Andelar nedskrivna till 1 kr</i>				
Bilda	323			
Folkets Hus, Malmö	170			
OK	1			
Svensk Byggtjänst	10			
Summa strategiska långfristiga värdepapper	543		14 233	17 233

Direktägda onoterade innehav

Aftonbladet	312		4 682	4 682
Summa direktägda onoterade aktier			4 682	4 682

Fonder

	Antal andelar/ nom. belopp	Ansk.värde 2018-12-31	Marknadsvärde 2018-12-31	Ansk.värde 2017-12-31
Aktiefonder				
DNB Scandinavia	2 236 989,47	55 017	89 173	54 018
Enter Sverige Pro	38 751	55 173	110 520	54 915
Swedbank-Robur/Förbundsfond	933 000	135 489	291 255	177 727
Lannebo NanoCap	20 000	20 000	26 493	20 000
Nordea Inst Aktiefonden Stabil	-	-	-	32 906
Lannebo Sverige	1 636 166	28 509	56 268	41 452
Lannebo Micro Cap	22 117,83	25 000	69 097	25 000
SHB Sverigefond	43 564,98	29 247	74 744	38 273
Swedbank-Robur/Nordea Emerging Stars	54 307	30 943	53 803	30 765
Swedbank-Robur/Ny Teknik	83 566,1	46 931	59 967	46 771
Swedbank-Robur/SHB Nordenfond	92 438	42 259	97 501	41 897
Swedbank Nordiska Småbolag	53 774	49 173	52 320	49 137
Swedbank Global Impact	143 275,37	13 052	12 645	-
UBS MSCI USA SRI	50 900	8 099	7 248	
Summa aktiefonder		538 892	1 001 034	612 861

Räntefonder

Enter Return	47 794	52 777	53 474	52 603
Excalibur Värdepappersfond	-	-	-	53 552
SEB Obligationsfond	6 097 581,56	63 492	68 147	63 191
SEB Obligationsfond flexibel	8 196 751,23	83 628	83 834	83 253
Swedbank-Robur /Förbundsrentefond, kort	1 947 184	203 342	206 090	203 342
Swedbank-Robur/Förbundsrentefond	1 035 381	115 839	124 173	115 839
Swedbank-Räntefond Flexibel	1 137 163,88	294 033	290 386	216 456
SEB Korträntefond	1 662 585,32	16 930	16 812	16 905
SEB Microfinance Fund	100 000	10 000	10 377	10 000
Swedbank Ethica Företagsobligationsfond	752 170	75 522	74 480	75 522
UBS High grade bond	11 800	11 824	11 721	
UBS US Corp bond SRI	9 750	9 934	9 796	
UBS ETF Barclays tips 1-10	8 950	986	955	
UBS Vanguard US treasury	1 000	990	962	
USB High grade long	4 840	4 993	4 984	
USB World bank Bond	11 650	11 849	11 733	
Summa räntefonder		956 139	967 924	890 663
Summa fonder och obligationer		1 495 031	1 968 958	1 503 524

Not 16 Långfristiga värdepappersinnehav, forts

Direkta noterade innehav	Antal andelar/ nom belopp	Ansk.värde 2018-12-31	Marknadsvärde 2018-12-31	Ansk.värde 2017-12-31
Peab AB B	100	6	7	6
JM	100	27	17	27
NCC B	100	27	13	27
Skanska B	100	18	14	18
Veidekke	100	9	10	9
Bravida Holding	100	4	6	4
Summa direkta noterade innehav		91	67	91

Not 17 Andra långfristiga fordringar

	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	39 983	27 864
Tillkommande lån	-	19 085
Amorterade lån	-3 483	-6 966
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	36 500	39 983

Not 18 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2018-12-31	2017-12-31
Förutbetalda hyror	1 560	1 627
Upplupna ränteintäkter	9	9
Gottgörelse pensioner	1 325	12 044
Övriga förutbetalda kostnader	4 520	6 617
Övriga upplupna intäkter	5 519	9 064
Summa	12 933	29 361

Not 19 Obeskattade reserver

	2018-12-31	2017-12-31
Periodiseringsfond år 2013	8 000	8 000
Periodiseringsfond år 2014	8 000	8 000
Periodiseringsfond år 2015	9 000	9 000
Periodiseringsfond år 2016	12 000	12 000
Periodiseringsfond år 2017	22 700	22 700
Periodiseringsfond år 2018	33 056	
Summa	92 756	59 700

Not 20 Uppskjuten skatt

	2018-12-31	2017-12-31
Ingående värde	5 559	-
Tillkommande avsättning avseende tidigare år	10 519	3 472
Årets förändring av uppskjuten skatt	-399	2 087
Utgående redovisat värde	15 679	5 559

Uppskjuten skatt hänförlig till temporära skillnader i handelsbolag och direktägda fastigheter.

Not 21 Långfristiga skulder

Samtliga långfristiga skulder förfaller senare än om fem år.

Not 22 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2018-12-31	2017-12-31
Upplupna räntekostnader	638	638
Semesterlöner	5 466	5 179
Upplupna sociala avgifter	1 165	1 083
LO/TCO Rättsskydd	1 508	1 156
Övriga poster	1 873	2 283
Summa	10 650	10 339

Not 23 Eventualförpliktelse

	2018-12-31	2017-12-31
Såsom delägare i HB	415 896	430 725
Summa	415 896	430 725

Stockholm 9 april 2019

Johan Lindholm Torbjörn Hagelin Lars Hildingsson Magnus Cato Jim Sundelin Tomas Emanuelsson Patrik Östberg
Thomas Rolén Morgan Nyberg Kenneth Svärd Jonas Sjöberg Jan Andersson Kim Söderström Tomas Kullberg Joakim Lindholm

Revisionsberättelse

Till förbundsfullmäktige i Svenska Byggnadsarbetareförbundet, org.nr 802000-4936

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Svenska Byggnadsarbetareförbundet för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisions-sed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorernas ansvar* samt *De förtraendevalda revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamåls-enliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av förbundets verksamhetsberättelse som ingår i dokumentet benämnt Byggnads verksamhetsberättelse, hållbarhetsredovisning och årsredovisning 2018 [men innefattar inte årsredovisningar och våra revisionsberättelser avseende dessa].

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera förbundet, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorernas ansvar

Vi har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som

beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

De förtraendevalda revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Svenska Byggnadsarbetareförbundet för år 2018.

Vi tillstyrker att förbundsfullmäktige beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsledning i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisionsledning i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsledning i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionsledning i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers

bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelse skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm 9 april 2019

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Ulrika Granholm Dahl,
Auktoriserad revisor

Pierre Andersson
Förtroendevald revisor

Marcus Eriksson
Förtroendevald revisor

Håkan Solander
Förtroendevald revisor

Årsredovisning för Svenska Byggnadsarbetareförbundets Pensionsstiftelse

Styrelsen lämnar följande årsredovisning. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusentals kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Inledning

Pensionsstiftelse -n, -r s. är en fristående juridisk person som en eller flera arbetsgivare (gemensam pensionsstiftelse) bildat för att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande. Pensionsstiftelsens styrelse förvaltar det kapital som arbetsgivaren fört över till stiftelsen för att säkerställa pensionsutfästelserna. Stiftelsens tillgångar får endast användas för arbetsgivarens pensionskostnader enligt stiftelsens ändamål.

Stiftelsens ändamål

Stiftelsen är en sammanslagning av Svenska Byggnadsarbetareförbundets Pensionsstiftelse och Svenska Byggnadsarbetareförbundets Pensionsstiftelse för funktionärer.

Beslut om sammanslagning togs den 25 oktober 1984 av Länsstyrelsen. Stadgarna gäller från den första januari 1985. Styrelsen har beslutat om nya stadgar från den 1 januari 2016.

Stiftelsens ändamål är att trygga utfästelser om tilläggspension till funktionärer och mätningmän inom förbundet.

Vid utgången av 2018 uppgick antalet destinatarer (förmånstagare) till 844 (869) fördelat på Svenska Byggnadsarbetareförbundets 11 regioner, Svenska Byggnadsarbetareförbundet och Svenska Byggnadsarbetareförbundets a-kassa. Förbundet har enligt tidigare beslut under 2016 övertagit samtliga regioners och Byggnads a-kassas pensionsåtaganden som tryggas av stiftelsen.

År 2009 träffades en överenskommelse gällande premiebestämda pensioner för ännu ej anställda funktionärer inom AFO/AFF samt LO, IF Metall, Byggnads, SEKO, Transport, Handels, GS (Grafikerna och Skogs- och Trä) samt Målareförbundet och dess motparter på central och lokal nivå. I och med att den nya pensionsplanen börjat gälla från den 1 oktober 2009 kommer inga nya förmånstagare att omfattas av pensionsstiftelsens tryggnad. Stiftelsen kommer därför på sikt att avvecklas.

Tillsynsmyndigheter för stiftelsen är Länsstyrelsen i Stockholms län och Finansinspektionen.

Resultat och ställning

Stiftelsens bokförda egna kapital uppgår till 1 226,4 kr (1 245,6). Marknadsvärdet av stiftelsens egna kapital uppgår till 1 446,5 kr (1 560,6).

Den försäkringstekniskt beräknade pensionsreserven uppgår vid årets slut till 1 052,7 mkr (1 064,8), vilket är en minskning med 1,1 procent.

Pensionsreserven beräknas av Folksam, som också sköter pensionsutbetalningarna enligt ett särskilt förvaltningsavtal med Byggnads.

I stiftelsens kapitalbehållning, det vill säga redovisat eget kapital, inryms pensionsreserv om 1 052,7 mkr samt överröntefond. Pensionsreserven inklusive 12 procents värdesäkring uppgår till 1 179,0 mkr. Överröntefonden beräknas nu enligt beslut 2017 med 12% mot tidigare 25%, vilket är utifrån samma garantibuffertnivå som idag tillämpas av kollektivavtalsparterna inom KTP planen.

I gottgörelse till förbundet har lämnats 99,3 mkr (102,0). Förbundet har inte gjort några avsättningar till stiftelsen under året (0).

Årets resultat uppgår till 80,1 mkr (57,4).

Finansförvaltningen

Pensionsstiftelsens kapital ska, enligt Lag (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m m samt Finansinspektionens, i tillämpliga delar, gällande föreskrifter, placeras på sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås. Vidare ska tillgångarna placeras på det sätt som bäst gagnar dem som omfattas av stiftelsens ändamål och också i övrigt på ett aktsamt sätt.

Styrelsen har fastställt placeringsriktlinjer som övergripande styr stiftelsens placeringsverksamhet och riskhantering. Riktlinjerna anger vilka tillgångs-

Flerårsöversikt

		2018	2017	2016	2015	2014
Årets resultat	mkr	80	57	64	89	111
Bokfört värde eget kapital	mkr	1 226	1 245	1 290	1 314	1 350
Marknadsvärde eget kapital [MV]	mkr	1 446	1 560	1 575	1 578	1 584
Pensionsreserv	mkr	1 053	1 065	1 026	1 005	996
Konsolideringsgrad [MV]	%	137	147	154	157	159
Lämnad gottgörelse	mkr	99	102	88	125	95
Destinatärer [förmånstagare]	antal	844	869	886	913	942

slag och instrument som är tillåtna och inom vilka gränser kapitalet kan fördelas mellan de olika tillgångsslagen: räntebärande placeringar, aktier och aktierelaterade instrument, fastigheter och hedgefonder.

Det är dock önskvärt att placeringarna i praktiken inriktas mot olika slag av fonder, därigenom överläts urvalet av enskilda värdepapper till fondförvaltarna medan den övergripande fördelningen mellan olika tillgångsslag (i första hand aktie- och ränterelaterade placeringar) och urvalet av fondförvaltare blir den huvudsakliga uppgiften för det egna kapitalförvaltningsarbetet.

Genom att styrelsen valt en placeringsinriktning mot aktiefonder och räntefonder hanterar man de vanligast förekommande placeringsriskerna.

Långsiktigt normalläge när det gäller placeringar i aktier och aktierelaterade instrument är 35 %, i ränterelaterade instrument 50 % och i fastigheter 15 %.

Riktlinjerna ger också ett ramverk för fördelningen mellan marknader och emitenter. Gränser finns också fastställda för ränterisker och valutakursrisker. Stiftelsens placeringar följs regelbundet

upp och utvärderas mot referensindex fastställda av styrelsen.

I förvaltningen ska stiftelsen ta etisk hänsyn. En utgångspunkt för placeringarna ska utgöras av de internationella normer som uttrycks i FN:s Global Compact och OECDs riktlinjer för multinationella företag. Placeringar i bolag som systematiskt bryter mot dessa normer och riktlinjer ska undvikas.

Stiftelsen ska inte heller placera i företag som tillverkar eller på ett väsentligt sätt förknippas med kärnvapen eller biologiska och kemiska vapen. Företag som är involverade i produktion eller hantering av klustervapen och landminor enligt Ottawakonventionen och konventionen om klustervapen ska också undvikas.

Om placering av misstag skett i oetisk verksamhet ska stiftelsen antingen inleda en dialog med berört bolag för att påverka bolaget i en riktning förenlig med internationella normer eller så ska engagemanget snarast upphöra.

Målet för stiftelsens finansförvaltning är att inom ramen för begränsad risk skapa en god och tillräcklig avkastning, som räcker till för att lämna gottgörelse för det aktuella årets pensionskostnader.

Fördelningen av stiftelsens kapital, sett till marknadsvärdena, var vid årsskiftet: aktier 36 % (43), räntor 53 % (51), hedgefonder 0 % (2) och fastigheter 11% (4).

Stiftelsens finansförvaltning utgörs i huvudsak av den finansförvaltning som stiftelsen hanterar via innehav i aktie- och räntefonder. Flera av dessa fonder står under gemensam förvaltning med Byggnads och övriga LO-förbund.

Beslut om nya fastighetsinvesteringar togs under 2016, investering uppgående till 156,7 mkr har skett under 2017-2018 i det LO gemensamma fastighetsbolaget Bantorget Hyresbostäder ABs produktion av nya lägenheter med hyresrätt.

Marknadsvärdet på stiftelsens samlade kapitalplaceringar överstiger anskaffningsvärdena med 220 mkr (315) vid årets utgång.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under året har en översyn med förtydligande gjorts av styrelsens arbetsordning.

Resultaträkning

	Not	2018	2017
Stiftelsens intäkter	1		
Räntor, banker		-	39
Realisationsvinster		78 466	52 984
Övriga intäkter		4 892	6 661
Utdelning långfristiga värdepappersinnehav		235	-
Summa intäkter		83 593	59 684
Stiftelsens kostnader			
Räntekostnader		-294	-2
Förvaltningskostnader		-1 278	-1 337
Övriga kostnader		-189	-88
Summa kostnader		-1 761	-1 427
Resultat före skatt		81 832	58 257
Skatt	2	-1 712	-786
Årets resultat		80 120	57 471

Balansräkning

	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR	1		
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i intressebolag	4	156 687	56 220
		156 687	56 220
Summa anläggningstillgångar		156 687	56 220
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar		2 848	3 198
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		990	2 511
		3 838	5 709
Kortfristiga placeringar			
Fonder	5	1 032 719	1 084 165
Kassa och bank		35 612	113 024
Summa omsättningstillgångar		1 072 169	1 202 898
SUMMA TILLGÅNGAR		1 228 856	1 259 118
EGET KAPITAL OCH SKULDER	1		
Eget kapital			
Kapitalbehållning vid årets början		1 245 600	1 290 173
Låmnad gottgörelse		-99 325	-102 044
Årets resultat		80 120	57 471
Summa eget kapital		1 226 395	1 245 600
Kortfristiga skulder			
Övriga kortfristiga skulder		2 399	13 450
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		62	68
Summa kortfristiga skulder		2 461	13 518
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 228 856	1 259 118

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen upprättas med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning [K3]. Redovisningsprinciperna har inte förändrats sedan föregående år.

Värderingsprinciper

Värderingsprinciperna har inte medfört några förändring på ingående balanser. Värdering av finansiella instrument sker utifrån anskaffningsvärde.

För instrument som ingår i en värdepappersportfölj tillämpas värderingsprincipen på portföljen som helhet, orealiserade förluster avräknas mot orealiserade vinster inom portföljen. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Kortfristiga leverantörsskulder redovisas till anskaffningsvärde. Lämnad Gottgörelse redovisas som en minskning av eget kapital. I det fall stiftelsen fattat beslut om gottgörelse och meddelat mottagaren men inte verkställt utbetalningen redovisas detta belopp som en skuld.

Finansiella anläggningstillgångar

Värdepapper som innehas på lång sikt redovisas som anläggningstillgångar och värderas till anskaffningsvärde. Nedskrivning sker vid varaktig värdenedgång.

Kortfristiga placeringar

Som kortfristiga placeringar redovisas värdepapper som är skaffade dels för att ge avkastning och dels för att omsättas för att skapa realisationsresultat.

Andelar i aktie- och penningmarknadsfonder redovisas som omsättningstillgångar. Placeringarna värderas enligt portföljsyn och redovisas till det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärde.

Penningmarknadsplaceringar och obligationer värderas till anskaffningsvärden då dessa planeras att behållas till förfalldatum.

Viktiga begrepp

Pensionsreserv (- skuld): Är en beräkning av nuvärdet av arbetsgivarens pensionsåtaganden till sina anställda.

Pensionsfond (fack): Varje arbetsgivares andel i stiftelsens gemensamma förmögenhet. Vinster eller förluster i kapitalförvaltningen fördelas mellan facken i proportion till respektive pensionsfonds storlek. Summan av alla fack är lika med stiftelsens egna kapital.

Överräntefonden, som enligt tidigare principbeslut bör uppgå till minst 12 procent av pensionsreservens storlek, utgör ett säkerhetsutrymme som kan användas för att möta värdeminskning av tillgångarna.

Avsättning: Arbetsgivarens inbetalningar till sin pensionsfond i stiftelsen för att trygga pensionsreserven och överräntefonden.

Gottgörelse: Om pensionsfonden överstiger den beräknade pensionsreserven och överräntefonden uppstår ett överskott som arbetsgivaren kan använda till pensionskostnader för sina anställda som omfattas av pensionsstiftelsens tryggnad.

Konsolideringsgrad: Beskriver förhållandet mellan stiftelsens tillgångar och den enligt försäkringstekniska grunder beräknade pensionsreserven uttryckt i %.

Marknadsvärdet eget kapital är eget kapital plus skillnaden mellan bokförda värden och marknadsvärden på kortfristiga placeringar per 31/12-18.

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Not 2 Skatt på årets resultat

Aktuell skatt hänförlig till tidigare år

Aktuell skatt för året

	2018	2017
Aktuell skatt hänförlig till tidigare år	518	-
Aktuell skatt för året	1 194	786
Summa	1 712	786

Not 3 Andelar i intresseföretag

- Vid årets början

- Aktiekapital

- Nyemission

- Ovillkorat aktieägartillskott

Summa

	2018-12-31	2017-12-31
- Vid årets början	56 220	-
- Aktiekapital	-	13
- Nyemission	-	2 488
- Ovillkorat aktieägartillskott	100 467	53 719
Summa	156 687	56 220

Andelar i intressebolag

Specifikation

Bantorget Hyresbostäder AB

Summa direkta noterade innehav

Röstandel	Antal aktier	Bokfört värde 2018-12-31	Bokfört värde 2017-12-31
23,36%	25 000	156 687	56 220
-	25 000	156 687	56 220

Not 5 Fonder	Bokfört värde 2018-12-31	Marknadsvärde 2018-12-31	Bokfört värde 2017-12-31	Marknadsvärde 2017-12-31
Swedbank/Robur				
Förbundsfond (aktiefond)	96 562	158 550	126 489	208 307
Förbundsranterfonden	122 473	125 471	146 441	151 890
Ranterfond Flexibel	228 993	226 740	187 999	186 782
Ethica företagsobligationsfond	133 208	131 329	145 048	145 103
Svenska Handelsbanken				
Sverigefond (aktiefond)	44	48	44	51
Nordenfonden (aktiefond)	55 184	99 080	53 795	104 553
SEB				
Spez. 13 Micro Cap SIF	15 000	37 329	15 000	37 088
Obligationsfond	71 970	75 922	71 634	75 144
Obligationsfond Flexibel	93 842	93 339	93 425	93 605
Microfinance Fund V Class	10 000	10 377	10 000	9 793
Korranterfond	18 733	18 602	18 706	18 680
Enter				
Return rantefond	6 153	6 593	6 132	6 606
Sverige Pro (aktiefond)	14 903	32 222	35 187	83 691
Lannebo				
Sverige (aktiefond)	53 974	93 094	68 463	120 691
NanoCap	20 000	26 493	20 000	25 304
E. Öhman				
DNB Nordic Equities	43 099	70 206	54 015	96 348
Excalibur				
Värdepappersfond	-	-	31 104	34 893
Nordea				
Institutionella aktiefonden stabil	-	-	683	686
UBS				
UBS High grad bond	11 802	11 721	-	-
UBS High grad long term bond	4 968	4 984	-	-
UBS US Corp bond SRI	9 934	9 796	-	-
UBS World Bank Bond	11 814	11 733	-	-
UBS ETF Barclays tips 1-10	986	955	-	-
UBS Vanguard US treasury	990	962	-	-
UBS MSCI USA SRI	8 087	7 247	-	-
Summa fonder	1 032 719	1 252 793	1 084 165	1 399 215

Not 6 Eventualförpliktelse	2018-12-31	2017-12-31
Pensionsreserv	1 052 659	1 064 778
D:o inkl värdesåkring 12% (överranterfond)	1 178 978	1 192 552

Stockholm 2019-03-27

Patrik Östberg Magnus Nordlund Heidi Svärd Peter Thelin Håkan Bellenby Timo Anttila

Revisionsberättelsen avser årsredovisningen på sidorna 58-62.

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Svenska Byggnadsarbetareförbundets Pensionsstiftelse Org nr 802007-6280

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Svenska Byggnadsarbetareförbundets Pensionsstiftelse för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorns*

ansvar samt *De förtroendevalda revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för

den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsred i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt stiftelselagen och därmed enligt god revisionsred i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Svenska Byggnadsarbetareförbundets Pensionsstiftelse för år 2018.

Vi har inte funnit att någon styrelseledamot företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsred i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionsred i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt trygghandelagen och stadgarna.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att i rimlig grad kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot stiftelsen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionsred i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisors bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelse skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Stockholm den 9 april 2019

Ulrika Granholm Dahl
Auktoriserad revisor PwC

Pierre Andersson
Förtroendevald revisor

Marcus Eriksson
Förtroendevald revisor

Håkan Solander
Förtroendevald revisor

Årsredovisning för Stiftelsen Byggnads Internationella Solidaritetsfond

Styrelsen avger följande årsredovisning. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusentals kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Fonden bildades 1989 med anledning av Svenska Byggnadsarbetareförbundets 100-årsjubileum. Förbundet anslog ett startkapital på 3 mkr. Från övriga bidragsgivare inflöt ytterligare 2,6 mkr, varefter fonden första året förfogade över 5,6 mkr i kapital.

Fondens ändamål är att främja allmännyttiga och sociala solidaritetsinsatser i främst utvecklingsländer.

Verksamheten består av att utge ekonomiskt och praktiskt stöd, framförallt med anknytning till byggoch bostadssektorerna i utvecklingsländer.

Bidrag till fonden

Under 2018 har bidrag influtit med 34 tkr (58).

Främjande av ändamålet

Biståndet och övriga kostnader för ändamålet uppgick till 364 tkr (6).

Solidaritetsfonden har under 2018 fortsatt sitt stöd till BTI för deras insatser i Qatar med målet att organisera och skydda migrerande byggnadsarbetare. Under årets beslöts att lämna 200 000 kr i bidrag för det fortsatta arbetet.

Under året fattades även beslut att med 50 000 kr stödja en förstudie om framtida insatser i arbetet och kampanjen Fair Play – Fair Games med fokus på byggnationerna inför Vinter-OS i Peking, Kina.

Syftet med stödet är att BTI med förbund ska skaffa sig bättre och djupare uppfattning om vad som kan göras för att motverka exploatering av byggnadsarbetare i OS byggnationen i Kina. Idag

finns inga fria fackföreningar i Kina vilket gör att insatser i Kina är mycket mer riskabla både för BTI men även för de som är potentiella mottagare av insatserna.

Solidaritetsfonden har även som tidigare möjliggjort för deltagare från partnerorganisationer i utvecklingsländer att medverka på Byggnads Kongress 2018. För att täcka resekostnader har bidrag uppgående till 91 tkr lämnats.

Resultat och ställning

Ränteintäkterna uppgick till 673 tkr (673). Årets resultat blev 343 tkr (702). Den totala förmögenheten uppgår till 19 937 tkr (19 594).

Resultaträkning

Belopp i kr

	Not	2018	2017
Stiftelsens intäkter	1		
Räntor, utlämnade lån		672 500	672 500
Bidrag		34 361	58 802
Summa intäkter		706 861	731 302
Stiftelsens kostnader			
Förvaltningskostnader		-22 588	-27 958
Bistånd och övriga kostnader för ändamålet		-341 077	-825
Summa kostnader		-363 665	-28 783
Årets resultat		343 196	702 519

Balansräkning

Belopp i kr

	2018-12-31	2017-12-31
Tillgångar		
Anläggningstillgångar		
Finansiella anläggningstillgångar		
Andra långfristiga fordringar	13 450 000	13 450 000
Summa anläggningstillgångar	13 450 000	13 450 000
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar		
Övriga kortfristiga fordringar	500	43 302
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	371 458	371 458
	371 958	414 760
Kassa och bank	6 389 844	5 752 596
Summa omsättningstillgångar	6 761 802	6 167 356
SUMMA TILLGÅNGAR	20 211 802	19 617 356
Eget kapital och skulder		
Eget kapital		
Kapitalbehållning vid årets början	19 594 856	18 892 337
Årets resultat	343 196	702 519
Summa eget kapital	19 938 052	19 594 856
Kortfristiga skulder		
Övriga kortfristiga skulder	250 000	-
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	23 750	22 500
Summa kortfristiga skulder	273 750	22 500
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	20 211 802	19 617 356

Noter till resultat- och balansräkning

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen upprättas med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning [K3]. Redovisningsprinciperna har inte förändrats sedan föregående år.

Värderingsprinciper

Värderingsprinciperna har inte medfört några förändring på ingående balanser. Värdering av finansiella instrument sker utifrån anskaffningsvärde. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar. Kortfristiga leveran-

törsskulder redovisas till anskaffningsvärde. I de fall stiftelsen fattat beslut om utbetalning av bidrag/anslag/stöd men inte verkställt utbetalningen redovisas detta belopp som en skuld.

Stockholm 2019-04-09

Johan Lindholm Lars Hildingsson Patrik Östberg Torbjörn Hagelin Tomas Kullberg Jonas Sjöberg Morgan Nyberg
Tomas Emanuelsson Magnus Cato Jan Andersson Kenneth Svärd Kim Söderström Jim Sundelin Thomas Rolén Joakim Lindholm

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Byggnads
Internationella Solidaritetsfond
Org nr 802014-2975

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Byggnads Internationella Solidaritetsfond för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisions- sed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorns ansvar* samt *De förtroendevalda revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför gransknings- åtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma gransknings- åtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt stiftelse- lagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvalt-

ning för Stiftelsen Byggnads Internationella Solidaritetsfond för år 2018.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelse- lagen, stiftelseförordnandet eller årsredo- visningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisi- onssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt full- gjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvalt- ningen enligt stiftelselagen och stiftelseför- ordnandet.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvalt- ningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller

- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försum- melser som kan föranleda ersättningsskyl- dighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisi- onssed i Sverige använder den auktorise- rade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räk- nskaperna. Vilka tillkommande gransknings- åtgärder som utförs baseras på den auk- toriserade revisorns professionella bedöm- ning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunder- lag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Stockholm den 9 april 2019

Ulrika Granholm Dahl
Auktoriserad revisor PwC

Pierre Andersson
Förtroendevald revisor

Marcus Eriksson
Förtroendevald revisor

Håkan Solander
Förtroendevald revisor

Svenska Byggnadsarbetareförbundet
106 32 Stockholm
www.byggnads.se